

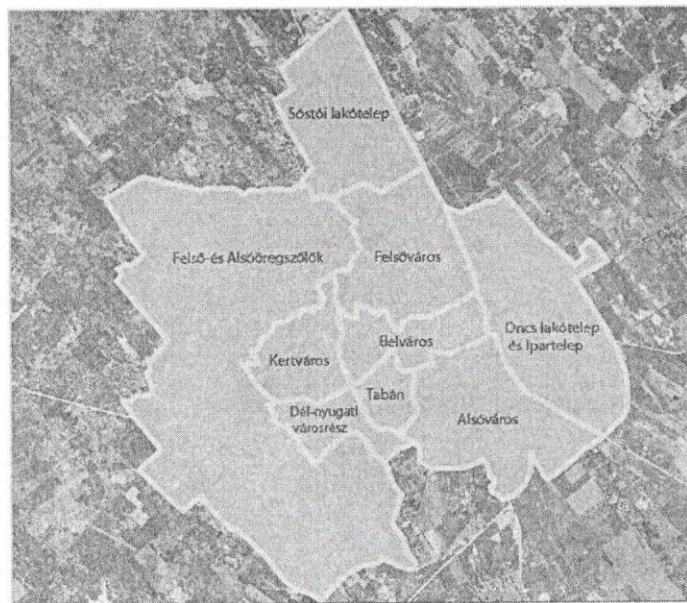

A Helyi Akciócsoport neve:

Éld Bele Halas

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2014-2020

Kiskunhalas, 2017. szeptember 29.

Tartalom

Vezetői összefoglaló	4
1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata.....	7
2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	12
3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése.....	21
3.1 Helyzetfeltárás.....	21
3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások	41
3.3 SWOT	44
3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása	48
4. A stratégia jövőképe	49
5. A stratégia célhierarchiája	51
6. Cselekvési terv	52
6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása	52
6.2 Együttműködések	62
6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	62
6.4 Kommunikációs terv	67
6.5 Monitoring és értékelési terv	68
6.6. Horizontális célok.....	69
6.6.1 Esélyegyenlőség.....	69
6.6.2 Fenntarthatóság.....	69
6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása	69
7. Indikatív pénzügyi terv.....	71
A HKFS teljes költségvetése	72
Nyilatkozat a HKFS elfogadásáról	73

Ábrajegyzék

1. ábra: Civil szervezetek által javasolt programok megoszlása	10
3. ábra: A közösség részvételét alátámasztó események listája	11
5. ábra Csipkemúzeum	17
6. ábra Kiskunhalas, a 2014-2020 között tervezett projektek áttekintése.....	18
7. ábra Kiskunhalason tanulók és a hátrányos helyzetű tanulók száma és aránya	25
8. ábra A kiskunhalasi oktatási intézmények fontosabb adatai, 2014.....	26
9. ábra Lakhatás, lakáshoz jutás	31
10. ábra A kiskunhalasi lakásállomány 2001-2014 között	32
11. ábra Lakónépesség életkor szerinti megoszlása	32
12. ábra Kiskunhalas demográfia és migrációs adatai.....	34
13. ábra A kiskunhalasi lakosság korcsoportok és nemek szerinti megoszlása, 2014.....	35
14. ábra Regisztrált gazdasági szervezetek száma Kiskunhalason 2005-2014	36
15. ábra Regisztrált gazdasági társaságok méret szerinti megoszlása, 2014.	37
16. ábra A nyilvántartott álláskeresők száma az aktív korú népességhez (17 527 fő) viszonyítva.....	38
17. ábra Kiskunhalas, nyilvántartott álláskeresők számának alakulása 2010-2014 között	39
18. ábra A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlása Kiskunhalason, 2015. 4. negyedév.....	40
2. ábra Konzorcium, munkaszervezet, HBB viszonya	63
20. ábra A program megvalósítása során felmerülő kockázatok elemzése	64

Vezetői összefoglaló

Az Éld Bele Halas Helyi Közösség Fejlesztési Stratégia 2016.06.28-án került elfogadásra a Helyi Akciócsoport (HACS) tagjai által. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia (HKFS) megvalósításához szükséges forrásokat a HACS a TOP-7.1.1-16 pályázati felhívás keretein belül igényelte meg. A támogató 2017. augusztus 1-jén értesítette a HACS-ot, a pályázat csökkentett összegű, feltételekhez kötött támogatásáról. A döntés értelmében a tervezett működési és HKFS megvalósítási költségek is 50%-os mértékben csökkentésre kerültek, valamint az alábbi feltételek kerültek meghatározásra:

A támogatási szerződés megkötésének feltételei:

1. A támogatási szerződés megkötésekor szükséges az 1. mérőföldkő szakmai tartalmát úgy bővíteni, hogy tartalmazza a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia átdolgozását a csökkentett megvalósításra fordítható összegnek megfelelően.
2. A Helyi Akciócsoport működésére is vonatkozó 50%-os mértékben történő támogatáscsökkentés miatt szükséges a költségvetés átdolgozása, amelynek során be kell tartani a felhívás belső korlátokra vonatkozó rendelkezéseit.
3. A támogatási szerződésben kizárólag a PO16 sz. „Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma” megnevezésű indikátor rögzítése szükséges a támogatási kérelemben szereplő akcióterület alapján meghatározott célértékkel.

Az 1. mérőföldkő lezárásáig a Magyar Államkincstár az alábbi feltételek teljesítését kéri:

4. Kérjük a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia átdolgozását. Az átdolgozás során kérjük, legyen tekintettel az 50%-os mértékben történő támogatáscsökkentésre, továbbá arra, hogy a felhívás 3.7.1 pontjában rögzített CO38 sz., a CO39 sz. valamint a PO23 sz. indikátorok vállalását csak a HKFS-ben szükséges bemutatni, ezek célértéke nem csökkenhet az eredetileg vállalt célérték 50%-nál nagyobb mértékben.
5. A felhívás 3.4.1.1 e) pontja értelmében az akcióterület, amelyre a HKFS készül, nem fedhet át másik olyan akcióterülettel, amelyre a Vidékfejlesztési Program alapján LEADER HFS készül, vagy amelyre szintén készül HKFS. Az átfedés mentességéről a HACS-nak szükséges gondoskodnia az akcióterület pontos határainak megadásával, amelyet a benyújtásra kerülő dokumentumban térképi alátámasztással szükséges bemutatni (mind a saját, mind a fent említett egyéb akcióterületek egyidejű ábrázolásával).

A feltételes, csökkentett összegű támogatói döntés értelmében a HACS 2017. augusztusában megkezdte a munkát, a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges módosítások elvégzése, valamint a HKFS átdolgozásának előkészítése érdekében. A HKFS átdolgozása során két alkalommal is sor kerül egyeztetésre, ezeken a HACS tagjai vettek részt, 2017.09.18.-án és 2017.09.27.-én.

A Kiskunhalas belterületét részben lefedő Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia elkészítését a helyi lakosság, a civil szervezetek, a vállalkozások és önkormányzat közötti igen aktív együttműködések alapozták meg. A véleményeket, javaslatokat megerősítik a helyzetelemzés során feltárt gyengeségek és problémák. A helyi közösség ezeket szeretné megoldani, ennek érdekében szeretnék kihasználni a

SWOT elemzésben rendszerezett és bemutatott lehetőségeket, a meglévő akcióterületi erősségek segítségével. Ennek a folyamatnak az eredményeképpen készült el az: „Éld Bele Halas” Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia, ami az azonosított szükségletekre reagál.

A helyzetelemzés és a társadalmasítás során beérkező vélemények alapján a stratégiában azonosított legfőbb szükségletek a következők:

- közösségi tér és központ létrehozás, a városban nagy számban működő civil szervezetek részére, mivel nagy problémát jelent nekik, hogy nem rendelkeznek megfelelő ingatlannal a programjaik megvalósításához;
- városi kezelésű közterületek közösségi és szabadidős célú infrastrukturális fejlesztése (pl.: városi terek, zöld terület fejlesztése, utcabútorok, játszótér fejlesztése, stb.), amit a lakosság és a helyi közösség részéről is több alkalommal merült fel, mint igény, valamint a közterületek modernizációja szükséges a helyzetelemzés alapján is. A zöld területek fejlesztését az a tény is indokolja, hogy a civil szervezetek között nagyon nagy számban található meg a környezet- és természetvédelmi célokért dolgozó csoportok. Ezen szervezetek minden lehetséges módon óvják a környezetüket és lehetőségük szerint dolgoznak a helyi természeti értékek védelme érdekében;
- az akcióterületen működő non-profit szervezetek eszközállománya is hiányos és elavult, így ezen szervezetek fejlesztése is szükségletként került azonosításra;
- kulturális és hagyományőrző programok, rendezvények, támogatása, amit alátámasztanak azon tények is, hogy a HACS területén élők nemzetiösszetétele igen sokszínű, ezért a kultúra, a népszokások, a hagyományok, a tárgyi emlékek száma igen jelentős. Szép számmal található a kortárs művészetekkel foglalkozó szervezetek és jelentősek a gasztronómiai hagyományok, illetve az erre irányuló értékmegőrző programok is. Ezen adottságok szélesebb körű és nagyobb volumenű kihasználása is szükségletként került meghatározásra;
- a stratégia egyeztetése során széles kör javaslatára alapján szükségletként azonosítottuk a nem kifejezetten kulturális, művészeti tartalmú, azonban a helyi közösségek erősítésére, fejlesztésére alkalmas rendezvények, programok, események, táborok iránti igényt, melyek elsődleges célja a helyi és mikroközösségek összehozása;
- a stratégia alkotás során kiemelt figyelmet kapott a hátrányos helyzetű csoportok helyzetének javítása, amit alátámaszt, hogy a városban viszonylag nagy számban található a hátrányos helyzetűek esélyeit javító, hozzáférésük biztosítását fejlesztő civil szervezetek, illetve az a tény, hogy Kiskunhalas Város esélyegyenlőségi programjában nevesítésre kerültek azon célcsoportok, amelyek kiemelt támogatásra szorulnak.
- a partnerség, a nemzetközi kapcsolatépítés a HACS kiemelt stratégiai területe. Kiskunhalas, az itt élő civil szervezetek több országban alakítottak ki, és tartanak fenn partnerkapcsolatokat, amelynek köszönhetően a civil szervezetek is egyre inkább igénylik a nemzetközi szakmai munkát, hiszen ezáltal össze tudják hasonlítani szakmai működésüket más országban működő szervezetekkel, amely fejlődésüket biztosítja.

A HKFS célja, hogy az azonosított gyengeségekre, szükségletekre és problémákra megfelelő választ adjon, az akcióterületen élő célcsoportok helyzetét javítsa, valamint, hogy a gazdaságfejlesztést közvetve támogassa. A stratégia fő célja: helyi integrált, közösségfejlesztést és helyi identitástudatot

erősítő, elsősorban kulturális és közösségi tartalmú fejlesztések megvalósítása, úgy, hogy azok a helyi gazdasági fejlesztési célokat is támogassák.

A stratégia a város területén kijelölt, összefüggő akcióterületre vonatkozik, amely magába foglalja Kiskunhalas Város belterületének túlnyomó többségét, azaz az alábbi városrészeket: Belváros, Alsóváros, Felsőváros, Tabán, Sóstói lakótelep, Délnyugati városrész, Felső- és Alsóöregszőlők belterületi részei, Kertváros, Ipartelep, Dél-nyugati városrész. Az város teljes lakossága: 27 714 fő (KSH. 2015.01.01.), amiből a HACS által érintett belterület lakossága: 12.000 fő. Az akcióterület nagysága: 903 ha.

A HKFS eredményeinek mérése szükséges és elvárás is a támogató részéről. A támogatások hatásait monitoring rendszer üzemeltetésével tervezni megoldani a HACS. A monitoring rendszerben az útmutató szerint előírt indikátor értékeinek folyamatos nyomon követésére kerül majd sor, a cél, hogy az indikátorokhoz rögzített célértékeket teljesíteni tudja a program.

A program szintjén legfontosabb indikátorok:

- Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma (fő)
- Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (m²)
- Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m²)
- A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)

A projektek kiválasztása során a HACS felelőssége, hogy releváns, eredményorientált projektek kerüljenek támogatásra. A projektkiválasztás főbb szempontjai: infrastrukturális beruházásoknál előnyt élveznek az energiahatékonyságot is javító beavatkozások (fűtésekszerűsítés, megújuló energia alkalmazása, stb., illetve elavult, nem környezetbarát technológiák nem támogathatók), valamint, az összes támogatás esetén elvárás, hogy azok takarékos, költséghatékony módon kerüljenek megtervezésre, hátrányos helyzetű csoportok által (fogyatékosok, tartósan munkanélküliek, fiatalok, pályakezdők, idősek, stb.) megvalósított, vagy hátrányos helyzetű csoportokat célzó projektek legyenek. A közvetetten a helyi gazdaság fejlesztését elősegítő projektek előnyt élveznek a kiválasztás során, a kiválasztási folyamat átlátható, hátrányos megkülönböztetéstől mentes, döntő többségben objektív értékelési szempontok szerint történik, összeférhetlenségek kizárása a döntési folyamatoktól, döntések során a szavazatok legalább 50 %-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják le. A projektkiválasztás során szintén előnyt élveznek a kulcsprojekthez kapcsolódó, azt kiegészítő, erősítő fejlesztéseket megvalósítani célzó projektek.

A HACS feladata a HKFS-ben megfogalmazott célok képviselése, és az eredményes pályázatok megvalósításának segítése. A HKFS megvalósítását koordináló szervezete a munkaszervezet, amely **Százszorszépföld Egyesület**. A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás, rendelkezésre áll, biztosított lesz a hatékony és eredményes működés.

1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A kiskunhalasi „Éld Bele Halas” Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia elkészítését megelőzte, továbbá megalapozta a helyi érintett szereplőkkel – civil szervezetek, vállalkozók, illetve önkormányzati szervezetek és intézmények - képviselőivel történő széles körű egyeztetés. A tervezési folyamatban számos helyi civil szervezet igen aktívan mutatta be jelenlegi tevékenységét, vázolta a meglévő problémákat, és a lehetőségeket, továbbá jelezte a konkrét fejlesztési elképzeléseit. A teljesség igénye nélkül néhány civil szervezet, amely részt vett az fórumokon, egyeztetéseken: Civilek a Jövőért Alapítvány, Kiskunhalasi Városi Vegyeskar Közhasznú Egyesülete, Kiskun Népművészeti Egyesület - Kiskun Táncegyüttes, Pásztortűz Kulturális és Hagyományőrző Egyesület, Kiskunhalasi Városi Fúvószenekar Egyesület, Zöld Közösségért Természetbarát Egyesület, Sport az Esélyért Kiskunhalasi Egyesület, Stúdió 2000 Tánc Sport, Mozgáskorlátozottak Kiskunhalasi Egyesülete.

A stratégiai tervezést és a stratégia megalkotás folyamatát támogatta és minden erejével elősegítette Kiskunhalas Város Önkormányzata és az önkormányzat tulajdonában vagy kezelésében lévő kulturális, közművelődési intézmények is, úgy, mint pl. a Halasi Média és Kultúra Nonprofit Kft.

A vállalkozói oldal delegáltjai elsősorban a HACS üléseken fejtették ki véleményüket és javaslataikat a stratégiával és a célokkal kapcsolatban. A HACS vállalkozói tagjai: Hugyecz Sándor (Halasthermál Fürdő és Idegenforgalmi Kft), Juhász Tibor és Juhász Tímea (JT Credit Pénzügyi Szolgáltató Kft.), Kószó Róbert (Regreen Field Kft.), Szűcs Csaba (Szelektív-Com Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.).

A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia megalkotásának folyamata

A stratégiát tervező koordinációs munkacsoport, minden az akcióterületen érintett helyi szereplőt megpróbált megszólítani és bevonni a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia tervezésébe és elkészítésébe. A tervező koordinációs munkacsoport tagjai: Havasi Szibilla (Kiskunhalas Város Önkormányzata), Huber Helga (Civilek a Jövőért Alapítvány), Máté Péter (külső pályázati szakértő) és Szűcs Csaba (Szelektív-Com Kft.) vállalkozó. A tervezői munkacsoport állandó tagjainak kiválasztását az indokolta, hogy Havasi Szibilla az önkormányzat fejlesztési igényeit tudja képviselni, továbbá a beérkező vélemények rendszerezése, kezelése, a TOP CLLD-hez kapcsolódó rendezvények szervezése, meghívók kiküldése, honlap feltöltések felügyelete, kérdőíves eredmények rendszerezése, napi operatív kapcsolattartás az érintett szereplőkkel, megfelelő információáramlás biztosítása. Máté Péter külső pályázati szakértő feladata a helyzetértékelés elkészítése külső objektív szempontból, majd ennek egyeztetése, a helyi érintett szereplőkkel, fórumokon való részvétel, napi szintű tanácsadás, annak érdekében, hogy a stratégia az útmutatóban előírt tartalommal készüljön el. Huber Helga (Civilek a Jövőért Alapítvány) feladata a civil érdekek képviselete, valamint, hogy a stratégiában hangsúlyosan megjelenjenek a civilek által elvárt célok és fejlesztési igények, Szűcs Csaba pedig a vállalkozói szférát képviselte. A tervezési folyamat során, a véleményével, javaslatával bárki aktívan részt vehetett a stratégia megalkotásában. A tervezői koordinációs csoport (TKCS) rendszeresen egyeztetett a helyi vállalkozói szektor és az önkormányzati/állami fenntartású kulturális és közösségi intézmények képviselőivel. A tervezés egyes fázisait a tervezési munkacsoport közzétette az önkormányzat honlapján, e-mail üzeneteket küldött a résztvevőknek, nyilvános fórumokat tartott, internetes kérdőív kitöltés lehetőségét biztosította az akcióterületen élők számára, ezáltal az érdeklődők és az aktív szerepvállalók is információt kaptak a tervezés

folyamatában. A tervezői munkacsoport biztosította a párbeszédet a térség szereplőivel több csatornán keresztül is: önkormányzat weboldala, nyilvános internetes kérdőív, fórumok (több alkalommal), egyeztetések, írásos anyagok megküldésének lehetősége.

Az érintett szereplők útmutató szerinti bevonása megtörtént, mivel számos esetben került sor egyes szereplők részéről konzultáción keresztüli részvételre. A Funkcionális részvétel (delegáció) is megvalósult, mivel a tervezői munkacsoportba tematikus jelleggel képviselők delegálására került sor. Az interaktív részvétel kritériumai is teljesültek, közös tervezésben/elemzésben vettek részt delegált tagok, amelyek eredményeként alakult ki a stratégia. A résztvevő érintettek számos önálló kezdeményezéssel éltek, amik közül a közös döntés eredményeképpen számos művelet tervezett célja és forráskerete is módosult.

Passzív „részvétel” is megvalósult, mivel sokan csak érdeklődés szintjén vettek részt fórumokon: Az érintetteket tájékoztatták arról, hogy mi fog történni. A kérdőívek kitöltésén keresztül megvalósult a „részvétel információszolgáltatáson keresztül”, mivel az érintettek részt vettek a tervezési folyamatban azáltal, hogy a feltett kérdésekre, kérdőívre válaszoltak.

Fórumok, nyitott rendezvények

2016.05.10 és 2016.06.28. között 7 egyeztetésre és fórumra került sor. Ezek közül kettő 2016.06.23-án és 2016.06.28-án széles körű társadalmi egyeztetés volt. Ez utóbbin bárki (civiliek, vállalkozók, lakosság, stb.) részt vehetett.

A társadalmi egyeztetések során Éld Bele Halas Helyi Közösség a település lakosait, civil szervezeteit, vállalkozóit meghallgatta a közösségi, kulturális, közművelődés fejlesztési elképzeléseikről, amik jó alapot szolgáltak a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia megalkotásához. A fórumon aktívan hozzászóltak: Máté Péter (tervezői koordinációs csoport), Szűcs Csaba, Huber Helga, Brassó Imre, Nagy-Apáti Ivett.

2016. június 23-án széles körű fórumra került sor, amelynek témája a helyi közösségi fejlesztési stratégia elkészítéséhez kapcsolódó fejlesztési ötletek egyeztetése, a társadalmiasítási folyamat ismertetése volt. Máté Péter pályázati fejlesztési tanácsadó tájékoztatta a megjelenteket a CLLD program kereteiről, az elnyerhető támogatás mértékéről, felhasználásának rendjéről, a stratégia megalkotásának lépéseiről. A jelenlévők kifejthették véleményeiket, kérdéseket tehettek fel a fórum témáját illetően.

2016.06.28-án került sor a kulcsprojekt és további tervezett műveletek ismertetésére, amit az összes jelenlévő érintett szereplő véleményezhetett, így befolyásolva a stratégia végleges tartalmát.

Kérdőíves megkérdezések eredményei

A CLLD tervezés során kérdőíves megkérdezésre került sor a lakosság és a civil szervezetek körében is, így az akcióterületen élő természetes személyek és vállalkozók, civil szervezetek jelezheték elképzeléseiket. A kérdőíves megkérdezés által azon hátrányos helyzetű csoportok érdekei is meg tudnak jelenni a stratégiában, akik esetlegesen nem tudnak személyesen részt venni az egyeztetéseken, fórumokon. A civil kérdőívek során a válaszadók 71,43 %-a jelölte meg a belvárost,

mint legoptimálisabb helyszín egy új vagy felújított közösségi ház létrehozására, a fennmaradó 28,57% a Kertváros (21,43%) és Felsőváros (7,14%) között oszlott meg.

A többféle kommunikációs csatornáknak és eszköznek köszönhetően valószínűsíthető, hogy minden helyi érintett szereplő tudomást szerzett a TOP CLLD stratégia tervezéséről, illetve amennyiben szándékában állt, részt tudott venni a fórumokon, aktívan alakítva a stratégia tervezetét.

Vélemények feldolgozása és beépülése a stratégiába

A stratégia megalkotásában résztvevő szervezetek, egyének természetesen egymás között is több alkalommal átbeszélték a fejlesztési célokat, azokat írásban is eljuttatták a regisztrált HACS szervezet valamely képviselőjének, így ezen vélemények és elképzelések is be tudtak épülni a stratégiába. A HACS és a tervezői munkacsoport igyekezett minden szereplőt megszólítani az illetékességi területén, a Helyi Fejlesztési Stratégia tervezésénél.

A beérkező véleményeket a HACS tervezést koordináló munkacsoport tagjai: Havasi Szibilla (Kiskunhalas Város Önkormányzata), Huber Helga (Civiliek a Jövőért Alapítvány), Máté Péter (külső pályázati szakértő) és Szűcs Csaba vállalkozó. (Szelektív-Com Kft.) képviselője összegezték és rendszerezték a stratégia elkészítéséhez.

Vélemények beépülése a stratégiába

A stratégia céljait a helyzetértékelés során feltárt problémák és a tervezési folyamat során beérkezett vélemények alapján fogadta el a HACS. A különböző csatornákon keresztül beérkező véleményeket a tervezői munkacsoport dolgozta fel és rendszerezte. A célok és a műveletek, a helyzetértékelés során feltárt hiányosságok, gyengeségek és a beérkezett igények alapján kerültek meghatározásra.

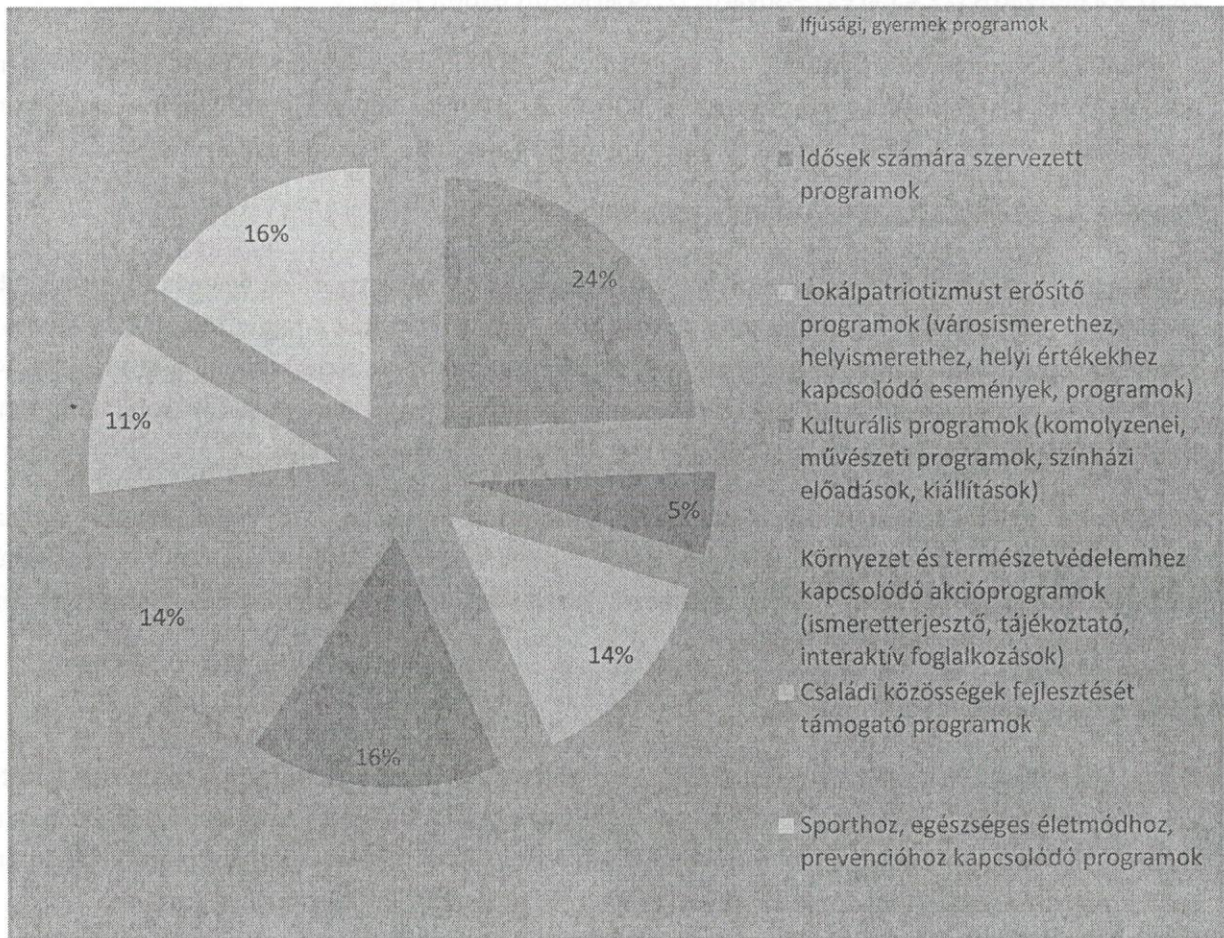
A kérdőíves megkérdezés során is a helyi lakosság és a civil szervezetek széles köre nyilvánította ki a véleményét.

A lakossági válaszadók 95,83%-a gondolja úgy, hogy az önkormányzatnak feladata a közösségi események, rendezvények, civil szervezetek életének támogatása és csak 4,17%, úgy hogy nem.

A lakossági válaszadók közül senki sem válaszolt úgy, hogy Kiskunhalasnak egyáltalán nincsenek kulturális és közösségi adottságai, ugyanígy senki sem állította azt, hogy ezen adottságok kiválóak és nem hiányzik semmi. A megkérdezettek pontosan egyharmada szerint egyetlen és hiányos, 45,83%-a szerint elfogadható és 20,83%-a szerint jók Kiskunhalas kulturális és közösségi adottságai.

A civil szervezetek közel egy negyede (24,32%) ifjúsági rendezvényeket látna legszívesebben a városban, magas volt még a kulturális (16,22%), a természetvédelmi és lokálpatrióta rendezvények iránti igény (13,51-13,51 %) is.

1. ábra: Civil szervezetek által javasolt programok megoszlása

A civil szervezetek részéről a kérdőívekre beérkezett válaszok 100%-a szerint az önkormányzatnak feladata a közösségi események, rendezvények, civil szervezetek életének támogatása a városban.

A civil szervezet részéről arra kérdésre, hogy milyen típusú közösségi teret fejlesztené szívesen a városban, a legtöbben (42,31%) a kulturális program befogadására alkalmas fedett teret (3-400 fő) jelölték meg, ezt követte a civil szervezetek számára, állandó működést biztosító próba és raktár terek (30,77%).

Érdekes, hogy a közösség a nagyméretű (300-400 fő) kulturális programok befogadására alkalmas fedett teret szeretne, mivel a (30-60 fő) befogadására alkalmas tér mindössze 3,85 %-ot kapott.

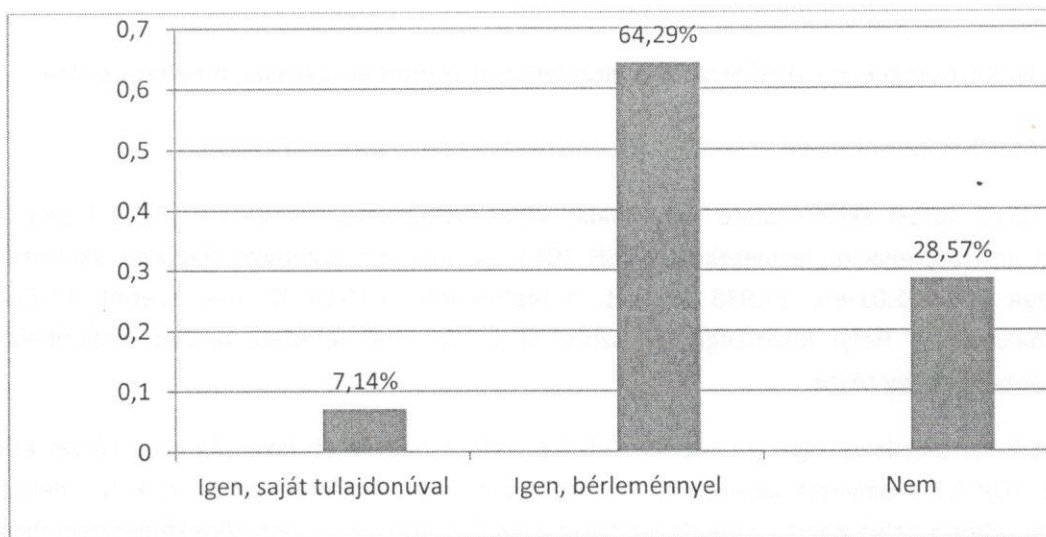
A lakosság részéről arra a kérdésre, hogy „Milyen típusú közösségi teret fejlesztené a városban?” a legtöbben a „Kulturális program befogadására alkalmas fedett terek (3-400 fő)”-et és a „Szabadidős, zöld közösségi terek”-et jelölték meg 40,54%-40,54%-ban.

A közösségi tér helyszínével kapcsolatban a civil szervezetek legtöbben a belvárost (71,43%) jelölték meg. A második legtöbben (21,43%) a Kertvárost adták meg, mint ideális helyszínt.

A lakossági válaszadók körében hasonló eredmény született, a Belváros nyert 54,17%-kal, a Kertváros lett a második 41,67%-kal.

A civil szervezetek arra a kérdésre, hogy szervezetük jelenleg rendelkezik-e állandó szakmai működést biztosító helyszínnel, közel kétharmad arányban (64,29%) azt a választ adták, hogy igen, csak bérleménnyel. A válaszadók több mint egynegyedének (28,54%) nem áll rendelkezésére szakmai működést biztosító helyszín és mindössze a válaszadók 7,14% válaszol, úgy hogy rendelkezik a szakmai működéséhez szükséges helyszínnel.

2. ábra: Szakmai működést biztosító helyszínnel rendelkező civil szervezetek (civil válaszadók)

A beérkezett vélemények és javaslatok alapján, rögzíthető, hogy a többség igényli egy nagy befogadó képességű közösségi központ létrehozását, amire a legmegfelelőbb helyszín a Belváros lehet. A különböző programok iránti igény igen széles körű, így több műveletet célszerű tervezni ezen széles körű igények kielégítésére.

3. ábra: A közösség részvételét alátámasztó események listája

	Időpont	Részvevők	Téma	Egyeztetés típusa	Eredmény
1	2016.05.10	14 fő	Első egyeztető megbeszélés	Egyeztetés	Döntés az „Éld Bele Halas” Helyi Közösség megalapításáról
2	2016.05.30	12 fő	Alakuló ülés	Alakuló ülés	Az „Éld Bele Halas” Helyi Közösség megalapítása
3	2016.06.08	4 fő	TKCS	Egyeztetés	Civil és lakossági kérdőívek készítése
4	2016.06.21	4 fő	TKCS	Egyeztetés	Kérdőívek értékelése alapján kulcsprojekt és a műveletek megfogalmazása
5	2016.06.23	20 fő	Társadalmi egyeztetés	Fórum	A kulcsprojekt és a műveletek társadalmasítása, javaslatok összegyűjtése
6	2016.06.28	15 fő	Taggyűlés	Taggyűlés	Kulcsprojekt és műveletek elfogadása

7	2016.06.28	26 fő	Társadalmi egyeztetés	Fórum	Kulcsprojekt és műveletek ismertetése
---	------------	-------	-----------------------	-------	---------------------------------------

Forrás: saját szerkesztés

A 2016.06.28-ai rendezvényt követően a beérkezett vélemények és javaslatok alapján a HACS tervezői koordinációs munkacsoportja elkészítette a stratégia jelen, végleges változatát, amit a HACS elé terjesztett. A HACS a stratégiát elfogadta 2016.06.26.-án.

2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

Az akcióterület bemutatása

A TOP CLLD városi akcióterülete Kiskunhalas város belterülete, kivéve a TOP-5.2.1 pályázat által érintett antiszegregációs területeket. A KSH 2014. évi helyiségnévkönyve alapján Kiskunhalas Város lakossága 2014.01.01-én: 27.938 fő volt, a legfrissebb 2015.01.01 adat szerint 27.714 fő élt Kiskunhalason. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület Kiskunhalas Város belterületének nagy része.

A teljes belterület lakossága: 24.540 fő. Ebből a HKFS a belterületi lakosság azon részét érinti, akik nem a TOP-5.2.1 pályázat keretében meghatározott akcióterületen élnek. A külterületi lakosság 3.174 fő, őket a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület által szervezett, Vidékfejlesztési Programból finanszírozott programok célozzák meg.

Az akcióterület lakossága meghaladja az útmutatóban előírt 10.000 fő lélekszámot, így jogosult pályázni.

A stratégiában is bemutatott nagyszámú civil szervezetre való tekintettel, továbbá mivel jelenetős számú projektet kívánnak megvalósítani a HACS területén működő szervezetek, és mivel a civil szervezetek működési területe a város teljes belterületet érinti, így nem lenne célszerű az egységet alkotó belterületet a TOP-5.2.1 pályázat keretében létrejövő akcióterületen felül további részekre bontani, ami jelen HKFS keretén belül már nem részesülhetne támogatásban. Ezért a város teljes belterülete - csökkentve a TOP-5.2.1 pályázat keretébe definiált akcióterülettel - került kijelölésre és elfogadásra a HACS által, mint akcióterület, annak érdekében, hogy ne legyenek olyan városrészek, ahol nem támogathatók civil szervezetek infrastrukturális fejlesztései, valamint az azokhoz kapcsolódó programok.

Az akcióterület meghatározása társadalmi, kulturális és gazdasági elvek mentén

A város területén a központjában koncentrálnak a kulturális és közművelődési intézmények, azonban a külső városrészek problémái is hangsúlyosan jelen vannak a városban. Ezek a lakossági fórumokon is megerősítést nyertek, így kulturális, társadalmi és gazdasági alapon is az egybefüggő belterületi akcióterület meghatározására került sor, melyből kivételt képez Kiskunhalas Város Önkormányzatának támogatásban részesített és megvalósítás alatt álló TOP-5.2.1-15 pályázata által érintett antiszegregációs akcióterület és annak lakossága.

Az egyes városrészek között természetesen vannak eltérések, definiálhatók városközponti-, lakó- és ipari városrészek, azonban a város méretéből adódóan a társadalmi, kulturális és gazdasági kapcsolatok átfedésben vannak a városrészekkel, így szintén abba az irányba mutat, hogy nem szabad megbontani a teljes belterülettel megegyezően kijelölt akcióterületi egységet.

A város méretei, az akcióterület léptéke és a helyi akciócsoport területi szervezeti egységei is lehetővé teszik a lokális karakter jelenlétét a helyi, személyes interakciókat, az összetartás és közös térségi identitás érvényesülését. A város központi szerepköre társadalmi (oktatás, szociális ellátás, egészségügy), kulturális, gazdasági és idegenforgalmi szempontból is érvényesül.

Kiskunhalason számos rendezvény, szabadidős program kerül megrendezésre, ezek közül jelentős például: a Város Napja és a Szüreti Napok.

A helyi vállalkozói és civil szektor aktívan kiveszi a részét a programok szervezéséből, továbbá részt vesz azokon. A városi belterület – kivéve a TOP-5.2.1 pályázat keretében definiált antiszegregációs akcióterületet – rendezvény szempontjából is csak egyben kezelhető és értelmezhető. Ellehetetlenítené a programok szervezését, ha a város belterületét ezen a két akcióterületen felül tovább osztanák, valamint a HKFS keretéből finanszírozott programokat megvalósító helyi civil szervezetek együttműködését is nagyban megnehezítené egy ilyen állapot. Ez utóbbi tény sem indokolja Kiskunhalas belterületét további külön akcióterületre bontani. A civil társadalom és a helyi közösség összetartó, részükről a felhalmozott tapasztalat és bizalom megvan, így egy darab egybefüggő városi akcióterület kijelölésére került sor.

Kritikus tömeg jelenléte a HKFS sikeres megvalósításához

A stratégiai célok eléréséhez az erőforrások kritikus tömegének kell rendelkezésre állnia.

A birosag.hu weboldal alapján 73 alapítvány és közalapítvány, valamint 134 egyesület székhelye van bejegyezve Kiskunhalason. Így a város belterületét, mint akcióterület figyelembe véve megállapítható, hogy kellő számú, potenciálisan több mint 200 civil szervezet vehet részt a programban. Természetesen a támogatott civil szervezetek száma ennél jóval alacsonyabb lesz. Az akcióterületen több, mint 1000 (1.012 vállalkozást tartott nyilván a KSH 2014-ben Kiskunhalason) vállalkozás lehet közvetve érintett, valamint számos önkormányzati és állami fenntartású közösségi és kulturális intézmény. A város közösségi programkínálata igen széles, nagy létszámú látogatót vonzanak a rendezvények, melyek közül is kiemelkedik a Nemzetközi Szüreti Fesztivál, a Nemzetközi Csipkekiállítás és a Város Napja.

A stratégia kialakításánál építeni kell az előző programozási időszakban megvalósult projektek eredményeire és a projektgazdák közötti ágazati, vagy ágazatközi összefogásokra, meglévő, vagy kialakuló civil szervezeti és önkormányzati együttműködésekre – akár nemzetközi szinten is – beleértve a START Közmunkaprogram eredményeit is. Szervezeti oldalról nézve azt mondhatjuk, hogy a HACS munkaszervezete révén alkalmas a HKFS céljainak megvalósítására. Az infrastrukturális erőforrások adottak. A HACS önálló irodát kíván fenntartani, mely minden tekintetben alkalmas a HKFS megvalósításához szükséges feladatok ellátására.

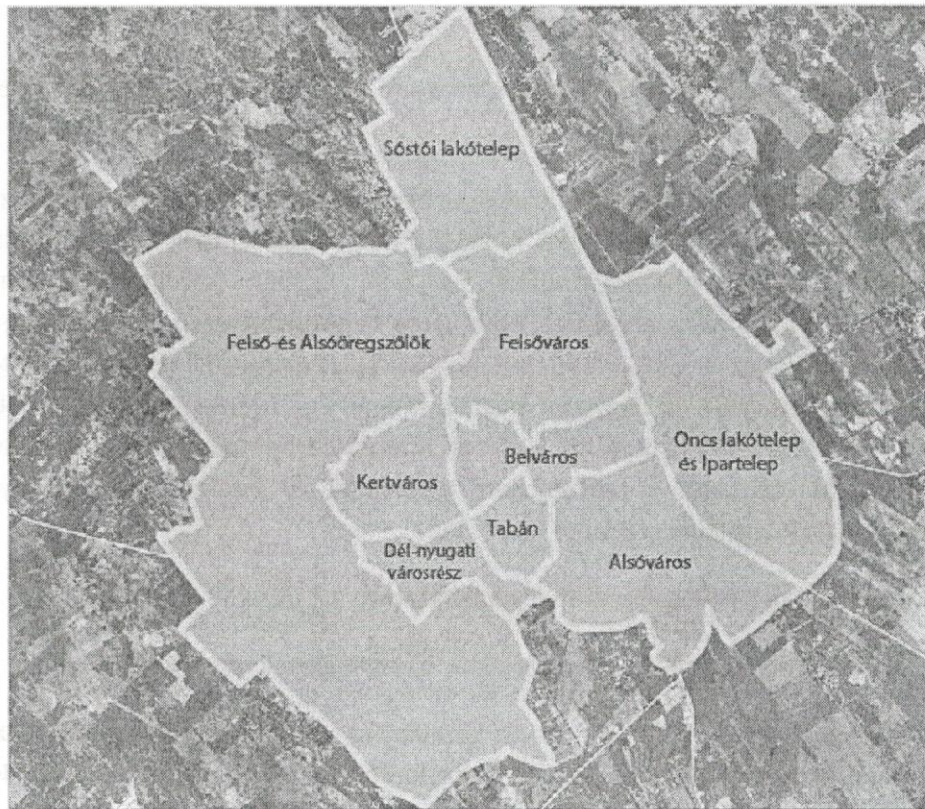
A legfontosabb kérdés a pénzügyi erőforrások rendelkezésre állása, illetve ezek allokációja. A fejlesztési forráshoz kell majd igazítani a célrendszert és az elvárt eredményeket.

A HKFS eredményes megvalósításához szükség van egy kritikus méretű célcsoportra. A stratégia fókuszában az önkormányzatok és civil szervezetek állnak majd.

Összességében megállapítható, hogy az akcióterület rendelkezik a kritikus tömeggel.

Kiskunhalas belterülete, ami a TOP CLLD által érintett HACS működési területe: 903 ha.

4. ábra Kiskunhalas belterülete, a HACS akcióterülete

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás.

Az akcióterület utca szintű lehatárolása nem lehet megadni, ugyanis a település határában nincs mindenhol utca, út vagy közterület, hogy ezekkel pontosan mindenhol le lehessen határolni.

A feltételes és csökkentett támogatói döntésben elvárásként került meghatározásra, hogy a felhívás 3.4.1.1 e) pontja értelmében az akcióterület, amelyre a HKFS készül, nem fedhet át másik olyan akcióterülettel, amelyre a Vidékfejlesztési Program alapján LEADER HFS készül, vagy amelyre szintén készül HKFS.

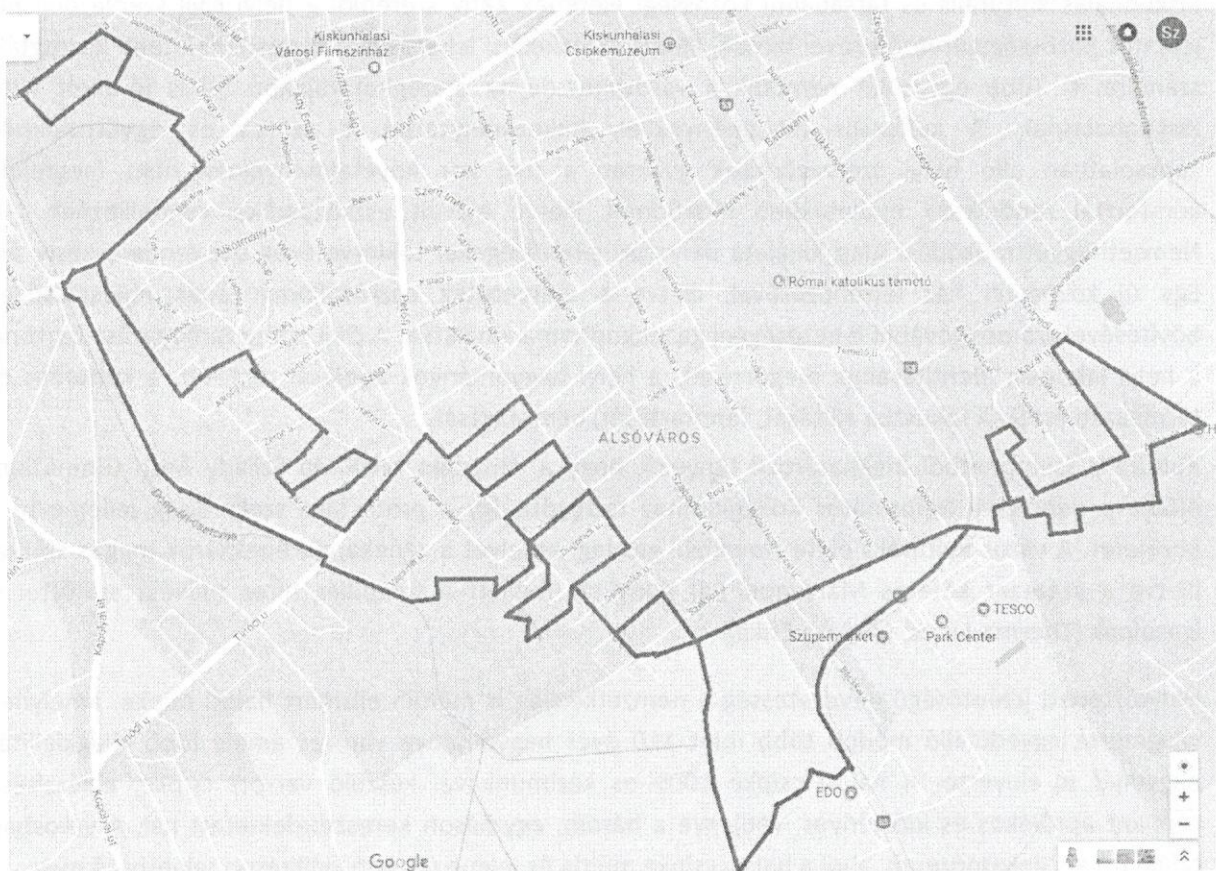
Az átfedés a LEADER HFS-sel biztosítható, a város bel- és külterületei által, mivel a külterületen csak LEADER HFS-ből valósulhat meg támogatott projekt.

A belterület tekintetében az átfedés mentességéről a HACS úgy gondoskodik, hogy a TOP-5.2.1 pályázat által lefedett terület nem része a jelen HKFS által meghatározott akcióterületnek.

Az akcióterület pontos határainak megadása, az alábbi:

A TOP-5.2.1 pályázat által fejleszteni kívánt akcióterület - mely a lenti térképen piros vonallal határolt területet foglalja magába - legészakibb része az Erzsébet királyné tér, mely tömböt a Nagy Szeder István utca és a Dózsa György utca határol. E tömb a Fűrész és Szász Károly utcákon keresztül csatlakozik a város további, szegregált területeihez, melynek nyugati határát a Dong-éri főcsatorna menti elkerülő út képezi. További határai a Szász Károly utcáról nyíló Sáros utca, Fecske utca, Hunyadi utca, Vezér utca, Polgár utca, Pipa utca, Hunyadi utca, Kosár utca, polgár utca. Innentől a Tinódi utcán és Harangos téren át folytatódik a Tó utca felé, ahol ismét kanyargósan halad tovább az Áchim András utca, József Attila utca, Szondi utca, Tó utca, Toldi utca, József Attila utca, Bornemissza utca, Tó utca, Tompa utca, József Attila utca, Czuczor utca vonalába. Hozzá tartozik a Tinódi utca, Harangos tér, Tó utca vonalától délre eső Harangos telep, Vásártér teljes lakott területét, kivéve a Tó utca délnyugati oldalát a Tompa utca és Dugonics utca vonalai közötti területet. A Tó utca gerincén folytatódik az akcióterület a Kálmán utca, József Attila utca, Átlós utca teljes hosszában. A József Attila utca az Átlós utat keresztezve, már burkolatlan szakaszával további határvonalat képez a róla balra kanyarodó névtelen földúttal folytatódva az 53. számú főútig, mely észak felé a körforgalomnál csatlakozik vissza az Átlós úthoz. A körforgalmon túl is folytatódik az Átlós úttal összekötött, egybefüggő, annak mindkét oldalán elterülő terület. Határvonalai észak felé a vasút és a Zsák utca közötti terület, valamint a Füzes utca, Kazal utca, Szedegei út Átlós út sarkán bezáródó háromszög. Dél felé továbbra is egybefüggő területet képezve a Z Átlós út déli oldalán található lakóházak vonalával a vasút és az 53. számú főútig.

TOP-5.2.1 keretében támogatott belterületi városrészek (piros vonallal lehatárolva)

Forrás: Kiskunhalas Város Önkormányzata

Kiskunhalas földrajzi elhelyezkedése

Kiskunhalas, vagy ahogy sokan hívják a „Csipke Városa” Bács-Kiskun megyében, a Homokhátság legmagasabb részén fekszik, közigazgatási területe 228 km². Kiskunhalas járásközpont, amely a szűkebb értelemben vett térségben viszonylag központi szerepet kap, ugyanis a nagyobb települések mind a megye, vagy a szomszédos megye távolabbi részein fekszenek (Kecskemét 63 km, Baja 56 km, Szeged 55 km), amely jelentős hatással van a település életére, hiszen a közeli kisebb városok, községek számára Kiskunhalas a legelérhetőbb. Budapesttől való távolsága 148 km, amely mind közúton, mind más közösségi közlekedési eszközökkel elérhető közelséget jelent.

Közlekedési szempontból kifejezetten jó a város fekvése, hiszen az 53-as főútvonal mentén található, az M5-ös autópálya pedig könnyedén megközelíthető Kiskunmajsa irányában. Vasúti szempontból szintén jónak mondható az elhelyezkedése, hiszen áthalad rajta a Budapest-Belgrád nemzetközi vonal, illetve más nagyvárosokba is indul, ill. érkezik is azokból vonat. Összegezve a közlekedési kapcsolatok (közút, vasút, helyközi járatok) megfelelőek.

Társadalom

Sajnálatos módon az utóbbi idők tendenciája alapján a város belterületére is igaz a lakosság számának folyamatos fogyása figyelhető meg, előregedés, elvándorlás és csökkenő születésszám a jellemző. A város a vonzó középiskolai lehetőségek után nem vonzó a fiatalok számára.

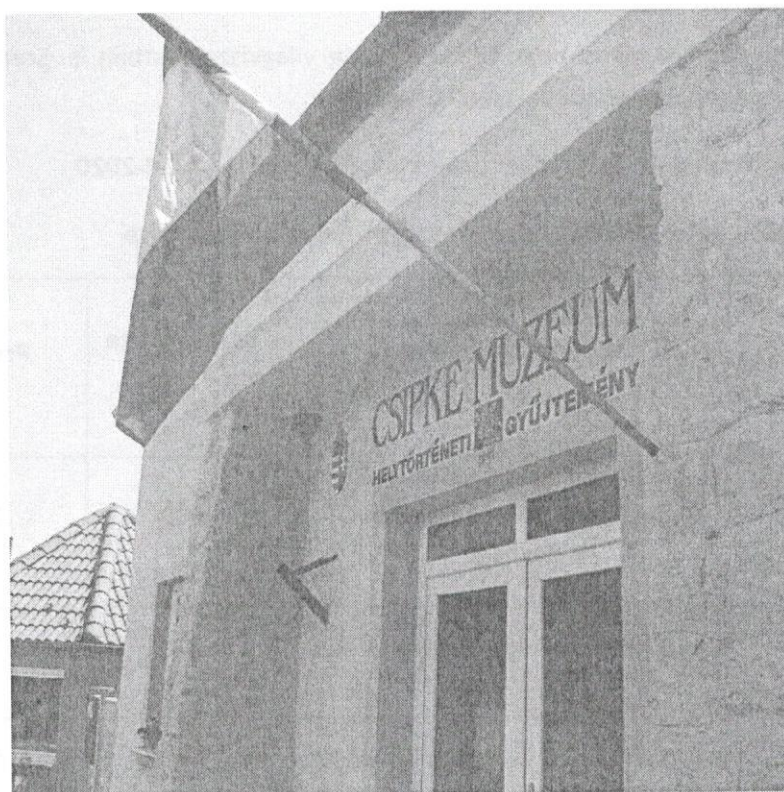
Kiskunhalas kulturális és társadalmi közösségi életének aktív szereplői a helyi civil szerveződések, jelentős közösség-szervező erővel bírnak, illetve szórakozási lehetőséget biztosítanak több korosztály számára is. Több egyesület nemcsak a városban, de az országhatárainkon túl is jó hírért vitte Kiskunhalasnak. A kulturális intézményekkel, önkormányzattal is szoros és együttműködő kapcsolatban álló helyi szerveződések gyakran a mai kor követelményeinek nem megfelelő komforttal rendelkező épületekben működnek, illetve elavult eszközparkkal rendelkeznek. A Nemzeti Együttműködési Alap kínálata pályázati lehetőségeket tekintve évek óta rendelkezésre áll. Egy új közösségi ház létrehozásával, illetve a szervezetek eszközállományának fejlesztésével, bővítésével számos további lehetőséggel gazdagodhatna kínálatuk. A civil szféra támogatása ösztönzi a helyi lakosság identitásának megőrzését, a helyi hagyományok ápolását, őrzését, a kulturális és természeti értékek fókuszba állítását, fenntartását, bemutatását.

Kulturális szempontból meghatározó tényező, hogy a városban található Szilády Áron Gimnázium elődje a debreceni Református Kollégiumhoz tartozott, így a protestáns szellemiség jellemezte a közéletet. A város kulturális élete rendkívül gazdag, amelyet a zenekarok, énekkarok magas száma, illetve a százezer kötetes Martonosi Pál Könyvtár mellett a település híres művész szülőttei is igazolnak (Thorma János, Miklósa Erika).

Helytörténeti jelentőségű nevezetesség a nemzetközileg is méltán elismert halasi csipke, amelynek világszerte egyedülálló módon több mint 110 éves hagyománya van, és amely több világkiállítás nagydíját is elnyerte. A halasi csipke 100%-os kézimunkával készülő varrott csipke, elkészítése roppant aprólékos és időigényes, védjegye a három, egymáson keresztbefektetett hal. A városban található a Csipkemúzeum, ahol a halasi csipke múltja és jelene állandó kiállításon tekinthető meg.

5. ábra Csipkemúzeum

A város építészeti emlékeit leginkább az jellemzi, hogy a török pusztítás miatt a korábbi századok épületei eltűntek, így a legrégebbi emlékek a 18. századból maradtak fenn. A mai református templom a 18. század végén-19. század elején épült. A templom épülete mellett mindenképp kiemelendő a gimnázium, valamint a Csipkeház és a Városháza is.

Kiskunhalas kulturális közösségi életének aktív szereplői a helyi civil szerveződések, amelyek jelentős közösség-szervező erővel bírnak, illetve szórakozási lehetőséget biztosítanak több korosztály számára. Több egyesület nemcsak a városban, de a környező településeken, és országhatárainkon túl is jó hírért vitte a településnek, a gazdag társadalmi életet jól jellemzi az egyesületek és alapítványok magas száma. Ezek között az élet minden területére kiterjedő szervezeteket találunk, amely a lakosság közösségi értékek iránt való elkötelezettségét, aktivitását jól jellemzi. Fontos a sportélet is, a két legnépszerűbb sportág a városban a kézilabda.

A társadalmi élet szempontjából szintén fontosak a különböző rendezvények, amelyek gazdagsága szintén egy település közösségi értékeinek jó jellemzője. Kiskunhalason számos ilyen rendezvény honosodott meg az évek során, témájuk pedig rendkívül szerteágazó: a történelem (Halasi csata emléknapja), a kultúra (Múzeumok éjszakája), a népi hagyományok (Szent Iván-nap, szüreti napok), vagy akár a sport (Halasi Hajtás) is megtalálható.

Turisztika

A turisztika az egyik legdinamikusabban fejlődő iparág világviszonylatban is. Szerencsére az ágazat felfutása Magyarországon, így Kiskunhalason is megindult.

Tervezett és már támogatásra benyújtott projektek, Kiskunhalas 2014-2020

6. ábra Kiskunhalas, a 2014-2020 között tervezett projektek áttekintése

Projekt tárgya	Rövid tartalma	Projekt összköltsége (M Ft)	Projekt státusza
GINOP-7.1.3-15-2016-00014	A kiskunhalasi Halasthermál Gyógyhely komplex turisztikai fejlesztése	900	Támogatott
TOP-1.1.1-15-BK1-2016-00007	Ipari park fejlesztése Kiskunhalason	300	Támogatott
TOP-1.2.1-15-2016-00003	A Thorma János Múzeum bővítése	370	Támogatott
TOP-1.2.1-15-2016-00004	A kiskunhalasi városháza tornyának kilátó céljára történő hasznosítása	100	Támogatott
TOP-2.1.3-15-BK1-2016-00002	Települési környezetvédelmi infrastruktúrafejlesztés	200	Támogatott
TOP-4.3.1-15-BK1-2016-00002	Leromlott városi területek rehabilitációja	500	Támogatott
TOP-5.1.2-15-BK1-2016-00005	Együtt egymásért Kiskunhalason	150	Támogatott
VP-6-7.4.1.1-16	Tó utcai cigány közösségi ház energetikai korszerűsítése	19	Támogatott
TOP-1.1.1-16	Új iparterület kialakítása Kiskunhalason	381	Beadott
TOP-3.1.1-16	Komplex közlekedésfejlesztési intézkedések Kiskunhalason	500	Beadott
TOP-3.2.1-16	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Kiskunhalason	420	Beadott
TOP-1.2.1-16	A Csipkeház látogatóbarát fejlesztése	72	Beadott
TOP-1.4.1-16	Kertvárosi három csoportszobás óvoda építése	300	Beadott
VP6-7.2.1-	Külterületi helyi közutak fejlesztése és	141	Beadott

7.4.1.2-16	kezelésükhöz szükséges eszközök beszerzése Kiskunhalas-Harkakötöny konzorciuma által		
------------	--	--	--

Kiskunhalas Város Önkormányzata által tervezett projektek kapcsolódása a HKFS-ben megvalósítandó kulcsprojektekhez és támogatandó célokhoz.

A kiskunhalasi Halasthermál Gyógyhely komplex turisztikai fejlesztésétől a városban az idegenforgalom növekedését várják.

Az Ipari Park fejlesztése projekt, nincs közvetlenül hatással a HKFS megvalósítására, a tervezett tevékenységek között támogatás szempontú átfedés nem lehetséges. A HKFS közvetett gazdaságfejlesztési hatása révén kiegészíti az ipari parki fejlesztést, mindkét projekt esetébe közös cél a népességmegtartás, életszínvonal javítása Kiskunhalason.

A Thorma János Múzeum bővítése

A projekt a város kulturális kínálatának fejlesztésén keresztül kapcsolódik a HKFS megvalósításához és annak céljaihoz. A TOP CLLD forrásaiból nem finanszírozható a Thorma János Múzeum bővítése.

A kiskunhalasi városháza tornyának kilátó céljára történő hasznosítása

A városi rendezvények szervezése révén a TOP CLLD is a város turisztikai vonzerejét javítja, a városháza tornyának turisztikai fejlesztése ezt ki tudja egészíteni.

Civil szervezetek

Kiskunhalason meghaladja a 200-at a regisztrált civil szervezetek (egyesületek és alapítványok) száma. Az akcióterületen működő civil szervezetek szerepe kiemelkedő, a város társadalmi életét, alapvetően befolyásolják. A város és az állam által működtetett kulturális és közösségi intézmények mellett, azokkal együttműködve és azokat kiegészítve, alapvető módon meghatározzák a városi rendezvényeket, programokat és egyéb társadalmi eseményeket. A civil szektor gazdaságélénkítő hatásai is jelentősek. Jó példa erre, hogy a vállalkozói szektorral együttműködve, a helyi cégek szakemberigényének kielégítésében működnek közre a civil szervezetek a humán erőforrás fejlesztésén keresztül. A humán tényezők civil szektor általi fejlesztésének köre igen széles, a konkrét szakmai képzéstől, az egyéb gyakorlati tudás átadásán keresztül, egészen a humán erőforrás megfelelő minőségű kikapcsolódásának biztosításáig terjed. Gazdag kulturális és közösségi rendezvénykínálat van jelen a városban. Ezen a városi rendezvényeken keresztül a civil szektornak kihatása van a népesség megtartására, mivel ezen rendezvények növelik a helyi identitástudatot, erősítik a közösséget és az összetartozás érzését, javítják az általános emberi hangulatot és mindezeket keresztül javítják az élet minőségét. A rendezvények során a vállalkozói szektor értékesíteni tudja szolgáltatásait és termékeit, ami közvetlen bevételt generál. A rendezvények az akcióterületen kívüli látogatókat is településre vonzzák, ami többletbevétellel (az akcióterületen kívülről érkezők, itt költik el jövedelmük egy részét) is jár a helyi vállalkozók számára. Szerencsére Kiskunhalas Város Önkormányzata, a vállalkozói szektor és a civil szektor hatékonyan tud együttműködni, ezt az erősséget még jobban ki kell használni a rendezvények mennyiségi és

minőségi színvonalának javításával. A tervezett ESZA műveletek célja az életminőség, a minőségi szabadidő eltöltési lehetőségeinek fejlesztése, a programkínálat mennyiségi és minőségi bővítése. Cél, hogy a város zöldterületei, játszóterei, terei, és intézményei által a város lakossága számára és az ide utazó turisták számára tartalmas szabadidő eltöltését tudják biztosítani. A cselekvési műveletek célja az életminőség, a minőségi szabadidő eltöltési lehetőségeinek fejlesztése. Cél, hogy a város zöldterületei, játszóterei, közösségi terei, és intézményei által a város lakossága számára és az ide utazó turisták számára tartalmas szabadidő eltöltését tudják biztosítani.

Önkormányzat

Kiskunhalas Város Önkormányzata megfelelő emberi erőforrással, szakképzett, tapasztalt munkavállalókkal, kollégákkal rendelkezik. A Város dolgozóinak tudása és széleskörű tapasztalatai az alapja a cselekvési műveletek megvalósításának. A város szerepe mindig is együttműködő partnerként volt jellemezhető. A városi vezetés célja, hogy a szinergiák kihasználása érdekében a civil, az önkormányzati és a vállalkozói szektor együttműködését elősegítse a város fejlődése érdekében. A város számos közösségi és kulturális tevékenységhez kapcsolódó intézményt működtet, a legtöbb esetben a helyi civil szervezetekkel együttműködésben.

Vállalkozók

A városban jelen lévő vállalkozások szerepe kiemelkedő a jövedelem és munkalehetőségek biztosítása érdekében. A városi programok rendezvények megvalósítása nem lehetséges a helyi vállalkozók nélkül. A három szektor egymásra van utalva. Szerencsére az együttműködés kifejezetten jónak mondható, a vállalkozói szektor nagy számban képviseli magát a HACS-ban, aktív részese a stratégia alakításának. Az utóbbi időszakban problémát jelent a megfelelő szakképzett munkaerő jelenlétének biztosítása, ezért a program ESZA keretéből innovatív képzési struktúrába fejleszhető a helyi humán tőke, ami gazdaságfejlesztési hatással bír.

A HACS Konzorcium vezetője, valamint a munkaszervezet vezetője lesz az, aki megszemélyesíti a HACS-ot. A város méreteiből adódóan az érintett szereplők ismerik egymást, nagyon sok együttműködés alakult ki az évek során az egyes szektor szereplői között. A HACS munkaszervezete könnyen integrálódhat ebbe a struktúrába, annál is inkább mert csak helyi szereplők alkotják.

3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

3.1 Helyzetfeltárás

Akcióterület elhelyezkedése

Kiskunhalas Város a Dél-alföldi régióban, Bács-Kiskun megyében fekszik, Budapesttől mintegy 148 km-re, a megyeszékhely Kecskeméttől 63 km-re délnyugati irányban. A város társadalmi-gazdasági életére kiemelkedő hatással van, hogy az M5-ös autópálya a várostól nem messze, kb. 45 km-re található. A város térségi központi szerepköre társadalmi, kulturális, gazdasági és idegenforgalmi szempontból is jelentős. A város lakónépessége 2015-ös adatok alapján 27 714 fő volt, amellyel a megye 4. legnépesebbje Kecskemét, Baja és Kiskunfélegyháza után.

Közlekedési infrastruktúra, közlekedési ágak

A város megközelíthetősége mind vasúton, mind közúton jónak mondható. Délkelet-északnyugati irányban áthalad rajta az 53-as főút, amely a déli szerb határt köti össze a megye északnyugati részével és a dunaföldvári Duna-híddal, és amely így a megye egyik legfontosabb útőerét jelenti közúti szempontból. Kiemelendő az M5-ös autópálya közelsége is, amely Kiskunmajsa irányában szintén gyorsan és jól megközelíthető, és amellyel a nemzetközi gazdasági életbe is könnyebben csatlakozhat a város. Vasúti szempontból szintén egy kifejezetten fontos útőer mentén helyezkedik el, hiszen áthalad rajta a Budapest-Belgrád nemzetközi vonal, amely szintén hozzájárul a nemzetközi vérkeringéshez való csatlakozáshoz.

A helyi közlekedésre a személygépjárművek mellett leginkább a kerékpárok jellemzőek, azonban fontos kiemelni, hogy helyi buszjáratok is segítenek a településen közlekedőknek mind munkanapokon, mind szabadnapokon, illetve emellett a helyközi busz közlekedés is jelentős, közvetlen járatokkal elérhetőek a fontosabb, nagyobb települések (Budapest, Kecskemét, Szeged).

A közlekedési lehetőségek sokszínűsége és jó minősége lehetőséget ad a városon belüli és azon kívüli, gyors és hatékony helyváltoztatásra, így a közintézmények, a kereskedelmi egységek, a munkahelyek és az egyéb programoknak helyt adó címek is gyorsan és hatékonyan megközelíthetők.

Városrészek

A KSH adatai alapján a város lakónépességének közel 22-23 % a Belvárosban és ugyanennyien élnek Felsővárosban. Lakosságot tekintve ez a két legnagyobb népességű városrész Kiskunhalason. A lakosság számát alapul véve ezeket követi Alsóváros és az lpartelep városrészek.

Kiskunhalas városrészei:

- Belváros,
- Alsóváros,
- Felsőváros,
- Tabán,
- Sóstói lakótelep,
- Délnyugati városrész,
- Felső- és Alsóöregszőlők,

- Kertváros,
- Ipartelep,
- Dél-nyugati városrész.

A lakosság-számmal arányosan a legtöbb lakás Felsővárosban és a Belvárosban található, a lakosság és a lakásállomány is ebben a két városrészben koncentrálódik. A teljes városi lakosság közel 50%-a ebben a két városrészben él.

A lakosság korösszetételére jellemző, hogy magas az időskorú lakosság részaránya: Belvárosban, Felsővárosban, Tabánban és Alsóvárosban. A korszerkezet a legkedvezőtlenebb – magas az idősek részaránya - az Iparterületen és a legkedvezőbb a Kertvárosban és a Sóstói lakótelepen.

Környezeti adottságok, épített és természeti környezet

Kiskunhalas jellemzően alföldi, síkvidéken elhelyezkedő település. A természeti adottságok (magas napsütéses órák száma) miatt a térségben meghatározó gazdasági ágazat a mezőgazdaság, ezt támasztja alá a városban a mezőgazdasági ágazatban regisztrált vállalkozások magas aránya is (kb 26%). A magas napsütéses órák száma kedvez a szabadidős rendezvényeknek is. A természeti környezet szempontjából meghatározó az akcióterületen, hogy a város számos védett fával, facsoporttal és fasorral is rendelkezik. Ez az általános életkörülményekre is pozitív hatással van, illetve a városi klímát is kedvezően befolyásolja.

Fontos természeti és egyben idegenforgalmi érték a Sóstó, amely a várostól északra kb. 1,5 km-re található, és amely jó horgásztó, és strandolóhely és szabadtéri rendezvénytér. A parton felállításra került egy kilátó, amelyből pompás panoráma nyílik a tájra. A tó mellett elterülő parkerdő kiváló piknikezési helyül is szolgálhat, valamint fontos környezeti értékeket, védett fajokat őriz.

Az épített környezet igen változatos, hiszen a 19. századból is fennmaradtak patinás épületek (református templom, gimnázium, városháza), de említésre méltóak a sajnos már csak kisebb számban előforduló parasztházak, polgári házak, ill. a Tájház és a Sóstói Csárda épülete is. Mindenképpen pozitív elem, hogy számos építészeti értéket is magában hordozó, turisztikai szempontból is jelentős épület található a városban.

Az önkormányzati intézmények épületeinek állapota nagymértékben tudja befolyásolni a helyi lakosok megelégedettségét, amely közvetetten ráhatással van a városba történő be- és elvándorlásra, azaz Kiskunhalas népességmegtartó képességére. Mivel a vándorlási egyenleg az utóbbi 10 évben negatív értéket mutat, így a város hosszú távú céljainak elérése érdekében kiemelten fontos az élhető épített környezet megteremtése. A városban számos építészeti értéket is magában hordozó, turisztikai szempontból is jelentős épület található, ezek megóvása kiemelt feladat.

Kulturális erőforrások

Kiskunhalas kulturális kínálata jónak mondható a hasonló lélekszámú magyarországi városokhoz viszonyítva. A városban több meghatározó intézmény is működik, melyek alapvetően meghatározzák a kulturális kínálatot, ezek közül a legjelentősebbek: Thorma János Múzeum, Halasi Csipke-Csipkeház,

Tájház. Összegezve a városban a kulturális és közművelődési funkcióval bíró intézmények széles köre érhető el.

Thorma János Múzeum

A kiskunhalasi múzeumi gyűjtemény 1874-ben jött létre, amely kezdetben Révész György régiséggyűjteményéből és a református líceum gyűjteményéből állt. A második világháború pusztításait követően a múzeumot újjá kellett szervezni, ennek eredményeképp kapta meg 1951-ben a Thorma János nevet. Thorma János Kiskunhalas neves szülötte, a századforduló jelentős festője, a nagybányai művésztelep alapítója. Több költözés után 1954-ben már egy számára méltó helyen, a város legnagyobb eklektikus stílusú polgárházában kezdődhetek meg az állandó- és időszakos kiállítások sorozata. A múzeum tárgyainak és tételeinek száma ma már meghaladja a hetvenezret. Elsősorban néprajzi és helytörténeti jellegű, de emellett fontos szerepet kap a régészet, a numizmatika, valamint a képző- és iparművészet is. Thorma János két hatalmas történelmi festményének felújításával az ezredforduló előtt a múzeum az 1998-as év múzeuma címet is elnyerte.

A múzeum fejlesztése és kulturális központi szerepének erősítése a helyi stratégia fontos részét képezi.

A Halasi Csipke

A 20. század fordulóján fontos szerepe volt a női viseletben a csipkének (legyezők, mandzsetták, tarsolyok, zsebkendők stb. kiegészítőként, valamint a magyaros díszviselet, a csipkekötény formájában), mindezek azonban gépi csipkéből készültek, és ebben az időben felmerült az igény a művészi csipke újrateremtésére. Az új magyar csipke megteremtése Dékányi Árpád nevéhez köthető, 1902-ben kerültek bemutatásra az első darabok. Az eredeti, magyaros mintákkal és eredeti technikával készült halasi csipke innentől fogva szerves részévé vált a magyar iparművészet életében, és azon kevés műhelyek egyike, amely a mai napig működik.

Az 1930-as évek gazdasági válsága, és így az iparművészet jövedelmezőségének visszaesése indította el azt a gondolatot, hogy a halasi csipkét ismét fel kell virágoztatni, forgalmat kell neki teremteni, így született meg 1934-ben egy vendégház építésének ötlete, amely egyszerre működhetne műhelyként és bemutatóhelyként, és amelynek eredményeképp 1935-ben már meg is nyithatta kapuit a Csipkeház. A visszaélések megakadályozása céljából a halasi csipke áruvédjegyet is kapott, védjegye pedig a város címerében is szereplő három hal lett, a törekvések eredményeképp pedig a halasi csipke világmárka lett. Fennmaradását azóta is számtalan támogató segíti elő, és a nehézségek ellenére a mai napig méltán híres világszerte.

Településünk megfelelő imázsának fenntartása érdekében elengedhetetlen ennek a nemzetközi hírnévnek örvendő kulturális értéknek a megőrzése, a benne rejlő lehetőségek kiaknázása, hiszen Kiskunhalasról a legtöbb embernek a csipke jut eszébe először.

Tájház

A Kiskunhalasi Tájház országos műemléki védettségű tájház, amely ma a 19-20. századi alföldi, református halasi gazdacsaládok életmódját és gazdálkodását mutatja be. A korra jellemző nádtetős,

tornácos épületet 1879-ben emelték az egykor redemptus telket akkoriban tulajdonló családok. Tájházzá nyilvánítása az 1970-es években történt meg, amikor is nemzetközi mozgalommá vált a paraszti kultúra épített örökségének megmentése.

Kiskunhalasi Művelődési Központ - Közösségek Háza

A Kiskunhalasi Művelődési Központot a Halasi Média és Kultúra Nonprofit Kft. üzemelteti. A Közösségek Háza négy fő tevékenységi kör mellett, négy közösségi helyszínt üzemeltet.

- 1Közösségek Háza (Művelődési Központ) mely kiállításoknak, színházi előadásoknak és konferenciáknak, valamint klubfoglalkozásoknak ad helyet.
- A Végh-kúria az otthona a civil szervezeteknek, de néprajzi és helytörténeti kiállításokat, kisebb rendezvényeket is befogad.
- A Tájház a helytörténeti gyűjtemény és néprajzi szakkörök otthona.
- A Sáfrik Malom műemléki védettség alatt álló épületében a szélmolnárok tevékenységével, a szélmalomok különös és egyedi belső szerkezetével ismerkedhetnek meg a látogatók.

A Halasi Média és Kultúra Nonprofit Kft. jogelődje 1954. május 1-vel alakult meg Járási Kultúrház néven. Az első otthona korábbi Közgyűlési-, vagy Anyakönyvi Terem volt, amely 1897-ben épült. 1958. augusztus 24-ével az intézmény a Gózon István Művelődési Központ nevet vette fel. Mivel a befogadó épületet lebontásra ítélték, az intézmény 1967. november 1-jén a mai Közösségek Házába, a volt Úri Kaszinó épületébe költözött. A rendszerváltást követően, 1992-től alapvető koncepcionális változás következett be a Művelődési Központ életében. Ismét új néven és új feladatokkal kiegészülve, mint Rendezvény - és Programiroda működtek tovább. Városi multikulturális intézményként ekkor ide tartozott a Filmszínház, a Csillagászati Observatórium, a Kézműves Iskola, a Halas Néptáncgyűttes és a Boróka Civil Ház, valamint később, 2000-ben itt jött létre a városi képzőművészet gyűjteményt kezelő múzeum, a Halas Galéria.

2003-ban ismét szervezeti átalakuláson ment át az intézmény, és Kiskunhalasi Művelődési Központ Kht.-ként működött tovább. Ide csatolták a Boróka Civil Házat, az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodát, valamint a Szabadkai út 1. sz. alatt működő "táncházat". 2008. márciustól Kiskunhalasi Művelődési Központ Kulturális és Közművelődési Nonprofit Kft. névvel a Városgazda Zrt-be integrálták az intézményt.

2009-ban a város legnagyobb kulturális rendezvényét a Halasi Szüreti Fesztivál a Városért Közalapítvánnyal és a Polgármesteri Hivatallal együttműködve, immár 30. alkalommal rendezték meg. A következő évben az önkormányzat a civil egyesületeknek adta át Fesztivál szervezésének és lebonyolításának feladatát.

2013 tavaszán nem csak a Halas Galéria került át egy másik városi intézményhez, de június 1-jével a Kiskunhalasi Művelődési Központ Nonprofit Kft. egyesült a Halas Média Kft.-vel. Az új intézmény neve Halasi Média és Kultúra Nonprofit Kft.

A városban található intézmények által nyújtott kulturális szolgáltatások köre összességében szélesnek mondható és az intézmények magas minőségű szolgáltatást nyújtanak. Ugyanakkor az intézmények infrastruktúra állapota néhány helyen fejlesztést igényelne, elsősorban az energiahatékonyság területén.

Közszolgáltatások

Kiskunhalason az elérhető közszolgáltatások köre szélesnek mondható. Ugyan felsőfokú oktatást nem biztosít a település, ugyanakkor az alap- és a középfokú oktatás térségi hatással bír.

Oktatás

Kiskunhalason 5 általános, 4 középiskolai oktatási intézményben tanulnak a diákok. Két kollégium áll a vidéki tanulók rendelkezésére.

A városban az oktatási intézmények állami, katolikus és református egyházi fenntartásban működnek. Felsőoktatási intézmény nincs a városban.

7. ábra Kiskunhalason tanulók és a hátrányos helyzetű tanulók száma és aránya

Intézmény neve	Összes tanuló	HH	HHH	%
Kiskunhalasi Fazekas Mihály Általános Iskola	542	175	50	9,2
Kiskunhalasi Felsővárosi Ált. Iskola	728	166	67	9,2
KRK Központi. Iskola	377	241	118	31,3
Szent József Ált. Iskola	440	147	35	8
Kiskunhalasi Kertvárosi Ált. Iskola	379	171	112	29,6
Összesen	2.466 fő	900 fő	382 fő	51,98%

Forrás: Kiskunhalas Város Közoktatási Esélyegyenlőségi intézkedése

A **bevonni tervezett iskolákban** a hátrányos helyzetűek aránya az iskolaigazgatók adatszolgáltatásai alapján (2015-ös adat)

Intézmény neve	összes tanuló	HH	HHH	GYVK-s
Kiskunhalasi Fazekas Mihály Általános Iskola	406 fő	51 fő (12,6%)	25 fő (6,1%)	122 fő (30%)
Kiskunhalasi Felsővárosi Ált. Iskola	548 fő	113 fő (20,6%)	57 (10,4%)	192 (35%)
Kiskunhalasi Kertvárosi Ált. Iskola	321 fő	123 fő (38,3%)	71 fő (22,1%)	168 fő (52,3%)

Forrás: Kiskunhalas Város Közoktatási Esélyegyenlőségi intézkedése

Ahogy az adatokból jól látszik, a legnagyobb növekedést a hátrányos helyzetűek, a halmozottan hátrányos helyzetűek és a GYVK-sok esetében a Kiskunhalasi Kertvárosi Általános Iskola mutatta. A GYVK-s gyermekek száma napjainkra meghaladta az iskola teljes létszámának 50%-át. Oktatásügyi szakértői előrejelzések szerint ebben az iskolában a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya az elkövetkező években szintén meghaladja az 50%-os arányt. Ennek oka a Kiskunhalasi Kertvárosi Általános Iskola elhelyezkedése, természetes beiskolázási területe. A város Alsóöregszőlők felőli külterületi részéhez legközelebb esik, ahol a városban az egyik legnagyobb a tanyás-szegregált területek aránya.

8. ábra A kiskunhalasi oktatási intézmények fontosabb adatai, 2014.

Oktatási intézmény	Fő
Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)	2237
Középiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (a hat- és nyolc évfolyamos gimnáziumok adataival együtt) (fő)	2148
Gimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (a hat- és nyolc évfolyamos gimnáziumok adataival együtt) (fő)	1055
Szakközépiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (szakmai képzéssel együtt) (fő)	1093
Szakiskolai és speciális szakiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	466

Forrás: KSH

Társadalom

A tervezési fórumok alapján kijelenthető, hogy a város civil közösségi élete pezsgő, igen aktív. Az élet legtöbb területét lefedő nagyszámú bázissal rendelkező civil szereplők, aktívan alakítják saját és városuk életét. A tervezési folyamat során nagyon sok előremutató fejlesztési igény és szükséglet került definiálásra.

Civil szervezetek

Kiskunhalasra jellemző a civil szervezetek igen nagy számú jelenléte a közéletben, amelyek rendkívül sokszínűek és sokrétűek. A városban a bejegyzett szervezetek száma meghaladja a 200-at, az aktívan működőké pedig a 100-at. Ezek a szervezetek a közösségi élet szinte minden területét lefedően megtalálhatóak a városban, így a kultúra, oktatás, sport, népművészet, hagyományőrzés, érdekképviselet, hitélet, szabadidős tevékenységek, idősek, fiatalok, stb. A TOP CLLD stratégiai célok meghatározásakor a civil szervezeteket igen aktívak voltak a fórumokon és az egyéb rendezvényeken. A fejlesztési elképzeléseiket, írásos formában is eljuttatták a tervezői munkacsoport részére. A legnagyobb problémát az forrás hiány okozza, ezért nem tudják fejleszteni az infrastruktúrájukat és a tervezett rendezvények közül is sok elmarad. A civil szervezetek hiányosságaként jellemezhető, hogy a legtöbbjük nem rendelkezik beruházási, pályázatírási és megvalósítási tapasztalattal. Bár a civil szervezetek igen aktívak, mégis csak az akcióterületen élők kisebb hányadát képesek aktivizálni és elérni. A civil szektor, ami egyben a város erőssége, hogy a különböző rendezvények, programok szervezésében is aktívak a civilek, illetve együttműködnek a települési lakossággal, az önkormányzattal és vállalkozói szektorral is.

A TOP CLLD-ben érintett városi szereplők célja, hogy minél szélesebb körben együtt tudjanak működni az érdekelt felek, be tudják őket vonni a városi rendezvények széles skálájába, lehetőséget biztosítva nekik a bemutatkozásra. A civil szervezetek a stratégia megvalósítása által tovább erősíthetik jelenlétüket a településen, még több akcióterületen élő lakost elérve. Az egyes szereplők közötti együttműködés, további szinergiákat eredményez (közös rendezvények, képzések, közösen használt infrastruktúra, stb.). Jó az együttműködés a város és a civil szervezetek között. Problémát jelent még, hogy a városi programok, rendezvények szervezéséhez és megvalósításához szükséges anyagi források és eszközök nem mindig, vagy csak részben áll rendelkezésre.

A teljesség igénye nélkül mégis bemutatunk néhány civil szervezetet:

Kiskun Népművészeti Egyesület - Kiskun Táncegyüttes

Az egyesület hagyományőrzéssel, néptáncjal, népzenevel, népművészeti tevékenységgel foglalkozik. Céljuk Kiskunhalas és környéke, a régió néphagyományainak, szellemi és tárgyi kulturális örökségének folyamatos feltárása, feldolgozása, ápolása és közreadása. A magyar nyelvterület és a szomszéd népek néptánc kincsének gyűjtése, feldolgozása és színpadra állítása, felnőtt- és ifjúsági néptáncsoportok működtetése. Különböző korok, népek, de elsősorban a magyar nép hagyományainak, szokásainak, a magyar népi kultúra értékeinek megőrzése, gondozása és közvetítése a gyermek-, diák-, és felnőtt korosztályok felé. Testvérvárosi és regionális kulturális kapcsolatok ápolása. Gyermek- és diákközösségek, pedagógusok, városunk és a régió polgárainak, társadalmi szervezeteinek hagyományőrző-alkotó tevékenységének ösztönzése, támogatása, szolgáltatásokkal való segítése. Helyi és regionális örökségvédelmi tevékenységek és feladatok felvállalása és támogatása.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ERFA): Néptánc ruhák, viseletek beszerzése, varratása. Népi hangszerek vásárlása gyermekek oktatásához. Hangtechnika, erősítő berendezés vásárlása a szakmai tevékenységhez.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ESZA): Tavasz Gála megszervezése - Polgármesteri Hivatal udvarán tavasszal táncszínházi előadás megtartása helyi előadók segítségével, a fesztiválszezon kezdeteként. Táncszínház - Polgármesteri Hivatal udvarán nyári végző rendezvényként vagy a szüreti fesztivál nyitányaként táncszínházi előadás megtartása. Nyári szakmai táborok megszervezése különböző korosztályoknak.

Pásztortűz Kulturális és Hagyományőrző Egyesület

Kulturális, népművészeti, irodalmi, helytörténeti, honismereti, sport, művészeti, zenei, természettudományos és műszaki alkotó tevékenységet végző, független gondolkodású, pártokhoz nem kötődő emberek összefogása., Kulturális, művészeti, zenei, irodalmi, helytörténeti, honismereti, természettudományos és műszaki műhelymunkák, vitaestek, előadások, műsorok szervezése és megtartása, esetenként más intézményekkel és szervezetekkel együttműködve.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ESZA): Ősök és hagyományok nyomában - országosan meghirdetett ötnapos hagyományőrző tábor tematikus napokkal - ómagyar, jáász, kun, hun, szarmata-avar) jurta sátor táborban.

Kiskunhalasi Városi Fúvószenekar Egyesület

Az egyesület nagy zeneszerzők műveinek az utókor és a nagyközönség számára történő átadásán munkálkodik. Az egyesület ezzel a céljával művelődés pártoló, művészeti támogató szerepet tölt be. Az egyesület a zeneművek előadása és zeneoktatás útján képességfejlesztő célokat tűz ki.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ERFA): A mai zenei kultúra fejlesztése, bármilyen célcsoportnak olyan zenei események szervezése, ahol nem a hagyományos módon egy koncertet hallgatnak, hanem zenetörténeti, interaktív elemekkel igazi zenei élményt kapnak. Ehhez hangszerek beszerzése, kisebb kiegészítő eszközök, anyagok vásárlása - kottaállvány, kották, stb.

Zöld Közösségért Természetbarát Egyesület

Az egyesület célja egyrészt a hatékony közreműködés a természet- és környezetvédelemben, másrészt a környezettudatos társadalom és az ebből fakadó társadalmi felelősségvállalás elősegítése.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ERFA): A városunk északi bejáratánál ékeskedő Sóstó a terület lehetőségeihez mérten méltatlanul elhanyagolt állapotban van. A strand területe, a parkerdei tanösvény, pihenő elemek, s a kilátó állapota lepusztult. A terület komoly turisztikai, szabadidős és természetvédelmi értékkel rendelkezhet. A városi oktatási és egyéb intézmények, civil szervezetek már most szerveznek itt programokat, így az igény jelenleg is megvan. A terület adottságait kihasználva, nem túl nagy ráfordítással és összefogással Halasnak is lehetne egy jól kihasznált tóparti környezet, ahol a helyi közösség kapcsolódhatna. Fejlesztési tervek: tóparti sétány kialakítása, közvilágítás telepítése, rendezvényi infrastruktúra - fedett színpad, villamosszekrények, rendezvénysátrak, sörpadszettek, szabadidős elemek (padok, asztalok, játszótér, szaletlik, móló, főzősütőhely, sportpályák, street workout elemek, stb., parkosítás, mintakert kialakítása, szabadtéri tanterem kialakítása, helytörténeti és természetismereti múzeum, tárlat, sáttortáborozáshoz alkalmas infrastruktúra.

Sport az Esélyért Kiskunhalasi Egyesület

A sérült és hátrányos helyzetű gyermek- és felnőtt korúak fizikai és szellemi egészségének fenntartása, fejlesztése, továbbá rehabilitációja a sport segítségével.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ERFA): Fejlesztő eszközök, játékok, mobil sporteszközök vásárlása az egyesület szakmai céljainak megfelelően.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ESZA): Túrászunk, gyalogoljunk, játszunk! Játékos szabadidős program hátrányos helyzetűeknek, értelmileg akadályozottaknak, halmozottan hátrányos helyzetűeknek. Felnőtt és gyerek résztvevőkkel. Játsszunk most együtt - Labdarúgó mérkőzések és játékos akadályverseny halmozottan sérültek részvételével. Nagy csobbanás - játékos sport vízi vetélkedés évi két alkalommal nyáron és Mikuláskor. Focizni jó - Nemzetközi labdarúgó torna hazai és határon túli szervezetek fogyatékos, hátrányos helyzetű gyermekeinek, fiataljainak bevonásával.

Stúdió 2000 Tánc Sport Klub Alapítvány

Az egyesület célja a tánc versenysport népszerűsítése, oktatása, gyermekek, fiatalok versenyeztetése, lehetőséghez juttatása

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ERFA): A zavartalan próbák biztosítása érdekében a hangtechnika felújítása, illetve hordozható formájának vásárlása. Laptop a hordozható hangtechnika kiegészítéséhez.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ESZA): Edzőtáborok junior, ifjúsági és felnőtt kategóriákban. Országos táncversenyek lebonyolítása, Táncgála megszervezése, Nemzetközi versenyeken, továbbképzéseken való részvétel az egyesületi versenyzők számára.

Mozgáskorlátozottak Kiskunhalasi Egyesülete

A működési területén élő mozgássérültek egészségmegőrzése, szociális képességfejlesztése, ismeretterjesztés, sportolásának elősegítése, érdekvédelme, helyzetük javítása, minden irányú rehabilitációja, érdekeik képviselése és érvényesítése, jogaik védelme, helyzetük javítása, a lehető legteljesebb egyenjogú társadalmi részvételük elősegítése.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ESZA): Esélynap megszervezése a Főtéren színes programokkal olyan városunkban működő intézményekkel közösen, akik fogyatékkal élőkkel foglalkoznak, s szeretnénk elfogadtatni, hogy a fogyatékkal élők is hasznos tagjai a társadalmunknak. A szerbiai Magyarokánál lévő hasonló civil szervezetekkel szorosabban szeretnénk fűzni a kapcsolatunkat közös találkozások, közös programok szervezésével.

Zöld-Híd Halasi Környezetvédők Egyesülete

A természeti- és épített értékek bemutatása, megóvása, a helyi értékek tisztelete, védelme; a környezetvédelem fontosságára nevelés, oktatás, tudatos ökológiai szemlélet és gondolkodásmód kialakítása; a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel hatékony és eredményes megalapozása (tudatos fogyasztás, hulladékcsökkentés, újrahasznosítás, együttműködés az oktatási, kulturális, egészségügyi intézményekkel, környezetvédő szervezetekkel, cégekkel); fenntarthatóságra nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának megismertetése, módszereinek közös kidolgozása, a kiskunhalasi lehetőségek összegyűjtése, bemutatása; a környezetvédelemhez kapcsolódó program és rendezvényszervezés, kiadványkészítés, hirdetések; a természeti és épített környezetünk és helyi kultúra ápolása, a hagyományok tisztelete; ifjúságvédelem, egészségvédelem, egyéb közösségi és társadalmi tevékenységek.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ERFA): Szabadtéri Sakk-tábla pillekőből - A sakktábla elkészítése újrahasznosítás során valósul meg. A Pillekő anyagának alapján újrahasznosított PET palackok képezik, bevonata ásványi kőzet. A Pillekő technológia víz-, fagy- és rongálásbiztos, s mivel újrahasznosított anyagból készül, így környezetbarát is. Az egyesület e munka során a gyermekeket, felnőtteket aktivizálja. A Földvigyázók Kertje karbantartására fűnyíró kistraktor, s egyéb zöldfelület karbantartó gépek, berendezések vásárlása.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ESZA): Ádám és Éva Flakonbáb Alkotóműhely - Címkéntlenített műanyag flakonból emberpár készítése műhelymunkában. Az elkészült alkotásokból kiállítás rendezése a város lakosságának, a legjobb alkotások díjazása. Természetesen Együtt-Találkozó a testvérvárossal Kiskunhalas-Szabadka természetvédelmi találkozó. Zöld út: óvodától középiskoláig - foglalkozások óvodásoknak, iskolásoknak környezettudatos témában.

Civilek a Jövőért Alapítvány

Civil szervezetek információhoz való juttatásának elősegítése, a civil szféra általános megerősítése; a kiskunhalasi kistérségben tevékenykedő gazdasági társaságok, vállalkozások számára pályázatfigyelés, információszerzés, pályázati tanácsadói tevékenység. Terület-és településfejlesztési tevékenység. Szakértői és tudományos tevékenység végzése, szakmai publikációk megjelentetése. Általános szerkesztői és kiadói tevékenység; tanfolyamok, képzések, tréningek, konferenciák, előadások szervezése, lebonyolítása; határ menti civil szervezeti kapcsolatok kialakítása, együttműködési formák megteremtése és működtetése; iskolán kívüli oktatás, felnőttoktatás, vizsgáztatás; nemzetközi és hazai kulturális és ifjúsági találkozók szervezése, lebonyolítása; az Európai Unióhoz tartozó tagállamok nemzeti kultúrájának egymással való megismertetése. Hagyományőrző kézműves foglalkozások, táborok, képzések szervezése gyermekeknek. Gyermek-és ifjúsági tanácsadás és érdekképviselés. A kiskunhalasi kistérség gyermek-és ifjúsági korosztályának hasznos szabadidő eltöltését célzó tevékenység. A kiskunhalasi kistérség lakosainak informálása az Európai Unióhoz kapcsolódó lehetőségekről. Hátrányos helyzetűekkel való foglalkozás, társadalmi esélyeik javítása, Fogyatékkal élők rehabilitációja, általános közbiztonsági társadalmi tevékenység.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ERFA): Programok, rendezvények, közösségi alkalmak megszervezéséhez: 6 x 3 méteres alumínium vázas sátor beszerzése 6 db; 20 db sörpad garnitúra beszerzése. A Kuruc vitézek terén működtetett Lakóközösségi, Információs és Tanácsadó Irodába laptopok, számítógépek, fénymásoló-nyomtató berendezés, x-box, televízió, játékok, csocsóasztal vásárlása. Padok, játszótéri eszközök telepítése a Kuruc vitézek terén.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ESZA): családi közösségi programok szervezése - pl. Lakótelepi Fesztivál, családi sportnap, stb. - a Kuruc vitézek tere és a kiskunhalasi lakosok számára; őszi játszó- és kézműves tábor megszervezése; civil szervezeti tréningek, képzések szervezése, nemzetközi diákönkormányzati találkozók megszervezése, lebonyolítása, városi/iskolai gyermekkarácsony megszervezése, városi gyermeknap megszervezése.

Kiskunhalasi Városi Vegyeskar Közhasznú Egyesülete

Az igényes zenekultúrát művelni kívánó személyek zenei és vokális képzése, meglévő képességeinek tovább fejlesztése, a kulturált társas együttlétre való nevelés. Különböző korok, népek – elsősorban a magyar zenekultúra – értékes dalainak, történelmi énekeinek, kórusműveinek elsajátítása, továbbadása, minél szélesebb körben való megismertetése. Kulturális programok, bemutatók, előadások szervezése, kiadmányok megjelentetése, részvétel pártsemleges, kulturális rendezvényeken, ünnepeken Magyarországon és külföldön egyaránt. A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek zenei kultúrájának megismerése, kórusműveinek elsajátítása, bemutatása. A határon túli magyarság kórusaival együttműködés kialakítása, közös rendezvények, előadások szervezése, a határon túli magyar kórusok tevékenységének anyagi, erkölcsi támogatása.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ERFA): Fellépésekhez ünnepi ruhák, hangszerek, hangszer tartó állvány vásárlása.

A tervezési szakaszában jelzett szükségletek (ESZA): Kórustalálkozók megszervezése, azokon való részvétel. Nemzetközi kórus-együttműködések, közös szakmai tréningek, találkozók megszervezése, lebonyolítása magyarkanizsai, sepsiszentgyörgyi társkórusainkkal.

Összegzésként megállapítható, hogy a civil szervezetek rendelkezésére álló központi székhelyként szolgáló épített infrastruktúra és a tevékenységükhöz szükséges eszközpark hiányzik, ezen szükségletek kielégítésére koncentrálnia kell a HKFS-nek.

Életminőség, lakhatási körülmények

Kiskunhalason a lakásállomány az önkormányzat nyilvántartása alapján 2013-2014 között stagnált, mindössze 2 új lakást vettek nyilvántartásba. Ez a növekedési ütem nem elégséges a lakásállomány természetes amortizációjából eredő elvárható lakásállomány megújításához, így amennyiben az új lakások állománya nem kezd drasztikusan nőni, úgy néhány évtizeden belül súlyos lakás problémák fognak jelentkezni Kiskunhalason.

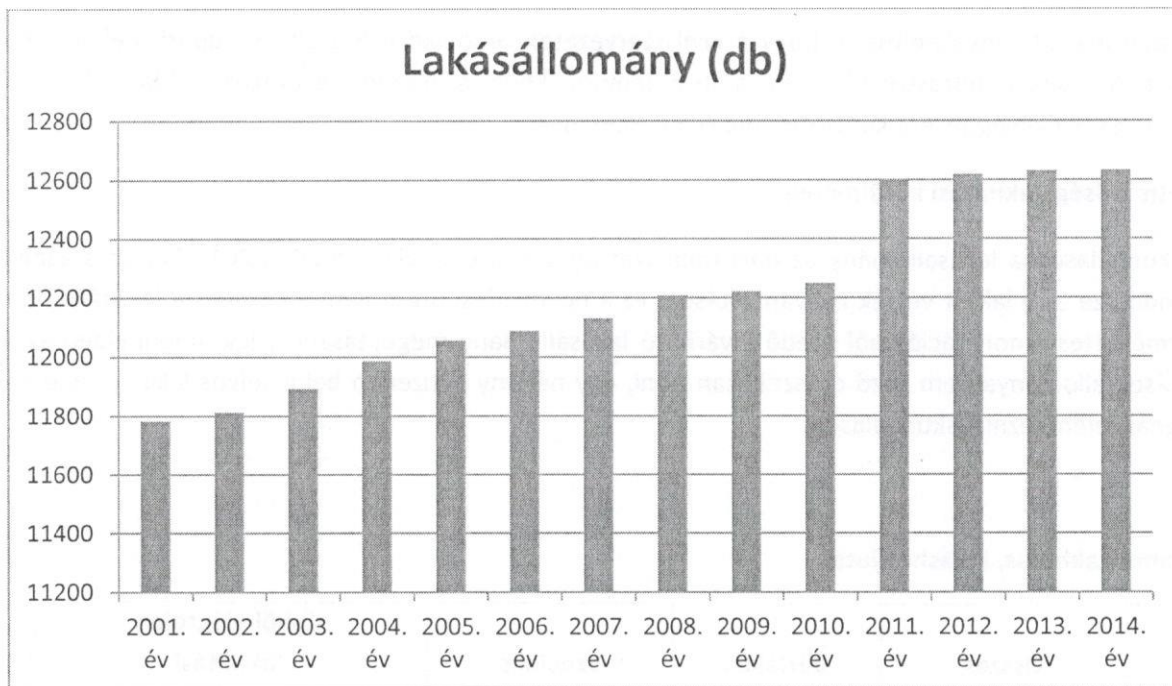
9. ábra Lakhatás, lakáshoz jutás

év	Összes lakásállomány (db)	Bérlakás állomány db	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	12.292	65	296	296
2014	12.294	67	294	294

Forrás: Kiskunhalas Önkormányzata.

A lakhatás kérdése városunkban összetett kérdés, csak úgy, mint az ország bármelyik pontján. A szegregált területeken már jellemzőbb azoknak a lakásoknak a jelenléte, amelyekben az átalagosnál többen élnek alacsony komfort fokozatú, vagy komfort nélküli lakásokban. Halmazott jelenség a szegregátumokban a munkanélküliség magas aránya, a családfő alacsony iskolai végzettsége, és az is, hogy a család legfőbb és szinte kizárólagos jövedelmét a transferek jelentik. Ebből pedig az következik, hogy a szegregátumokban mélyszegénységben élők életkilátásai és kitörési lehetőségei a legrosszabbak, és sajnálatos módon jelen van a nemzedékeken átívelő szegénység összes szociológiai paramétere is. Az önkormányzat statisztikai adatait alátámasztják a KSH adatai is.

10. ábra A kiskunhalasi lakásállomány 2001-2014 között

Forrás: KSH

A kiskunhalasi lakásállomány 2001-2010 között lassú folyamatos emelkedést mutatott, majd 2011-ben történt egy nagyobb ugrás, amelyet szintén lassú növekedés, inkább stagnálás követett. A lakosságszám és a lakásállomány aránya 2,5 körüli értéket mutat, ami átlagosan 2-3 fős háztartásokat jelent. Vélhetően sok az üres ingatlan, illetve sokan egyedül élnek. A népesség lassú csökkenésével és az ingatlan állomány elöregedésével ez a trend várhatóan folytatódni fog.

Demográfia

A városi adatszolgáltatás alapján a városban 29.052 fő rendelkezett érvényes lakóhellyel 2015.01.01-én.

11. ábra Lakónépesség életkor szerinti megoszlása

Érvényes lakóhellyel rendelkezők (2015. 01.01.)	29.052 fő
Állandó lakosból 0-6 éves	1.725 fő
Állandó lakosból 6-14 éves	2.882 fő
Állandó lakosból 15-18 éves	1.586 fő
átmeneti rendszeres szociális segílyt kapnak	452 fő
Hány gyermek után igényelnek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt? (2013)	1.881 fő

2014. évben Kiskunhalas Város összlakossága	61 év feletti száma	19-60. év közöttiek száma Aktív korú népesség	18 év alattiak száma összesen	15-18 év közöttiek száma	7-14 év közöttiek száma	4-6 év közöttiek száma	0-3 év közöttiek száma
29 127 fő	Felnőttek		5 220 fő	Fiatalkor	Kiskorúak		
	6 380 fő	17 527 fő		1 169 fő	2 303 fő	803 fő	945 fő

Forrás: Kiskunhalas Város Önkormányzata

A fentiek alapján megállapítható, hogy a 18 év alatti lakosok száma az összlakosság 21,83 %-a. A város 18 év alatti lakosságából szociális rászorultság alapján járó ellátások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményrel, kiegészítő gyermekvédelmi támogatással, óvodáztatási támogatással illetve gyógyszerutalványra való jogosultság megállapításával összesen 1.649 kiskorú érintett, tehát Kiskunhalason a 18 év alatti gyermekek 31,59 %-a, azaz a gyermekkorú lakosság több mint 1/3-a küzd az alacsony jövedelem miatt kialakult nehéz szociális körülményekkel, megélhetési problémákkal. A város gyermekkorú lakosságából 591 fő a gyermekjóléti szolgálat által nyilvántartott veszélyeztetett kiskorú, akik a szülőnek és/vagy gyermeknek felróható magatartási ok mellett főként anyagi okok miatt is veszélyeztetettek.

A KSH által közzétett statisztikák alapján Kiskunhalasra is jellemző az országos lassú népességfogyási tendencia. A 2014-es adatok alapján a népmozgalom összesített egyenlege 253 fős fogyást mutatott, amely a népesség 1%-ánál valamivel kisebb mértékű fogyást jelent.

12. ábra Kiskunhalas demográfia és migrációs adatai

Természetes népmozgalom	Élvezületek száma	241
	Halálozások száma	362
	Természetes fogyás	-121
Állandó vándorlás	Állandó odavándorlások száma	424
	Állandó elvándorlások száma	501
	Állandó vándorlás egyenlege	-77
Ideiglenes vándorlás	Ideiglenes odavándorlások száma	511
	Ideiglenes elvándorlások száma	566
	Ideiglenes vándorlás egyenlege	-55
Összesített migráció	Állandó és ideiglenes odavándorlások száma	935
	Állandó és ideiglenes elvándorlások száma	1067
	Állandó és ideiglenes vándorlás egyenlege	-132
Népmozgalom összesített egyenlege		-253

Forrás: KSH

Ez körülbelül fele-fele arányban adódik a természetes fogyás és a migráció folyamataiból. Az adatok alapján jól látható, hogy a településre jellemző a bővülés is, hiszen majdnem 1%-os az elveszületek aránya, illetve magas a száma az állandó jelleggel a városba költözőknek (424 fő) és a városba ingázóknak (511 fő) is. Sajnos mindegyik adatra jellemző, hogy az ellentétes folyamatok valamivel erősebbek, ennek megállítására az egyik megoldás a gazdasági fejlődés, a munkahelyteremtés lehet.

A KSH 2014-es számított adatai alapján Kiskunhalas állandó népessége: 29 127 fő, lakónépessége: 27 714 fő volt. A népsűrűség 1 km²-re a lakónépesség vonatkozásában: 121,77, az állandó népesség vonatkozásában 127,98 fő/km². A lakónépességen belül a kiskorúak aránya sajnálatos módon alacsonyabb, mint a 60 év felettieké, ez az országos tendenciákkal összhangban van.

13. ábra A kiskunhalasi lakosság korcsoportok és nemek szerinti megoszlása, 2014.

Lakossági csoport	Fő	Csoport aránya
0-17 évesek	4 905	16,84%
18-59 évesek	17 372	59,64%
60 év feletti	6 850	23,52%
Nők száma	15 190	52,15%
Férfiak száma	13 937	47,85%
Teljes népesség	29 127	100,00%

Forrás: KSH

A népesség negatív alakulása miatt több, a népesség megtartásra pozitív hatást gyakorló művellet tervezése szükséges. Összegezve a város lakossága csökken és előregszik, a vándorlás egyenlege is negatív.

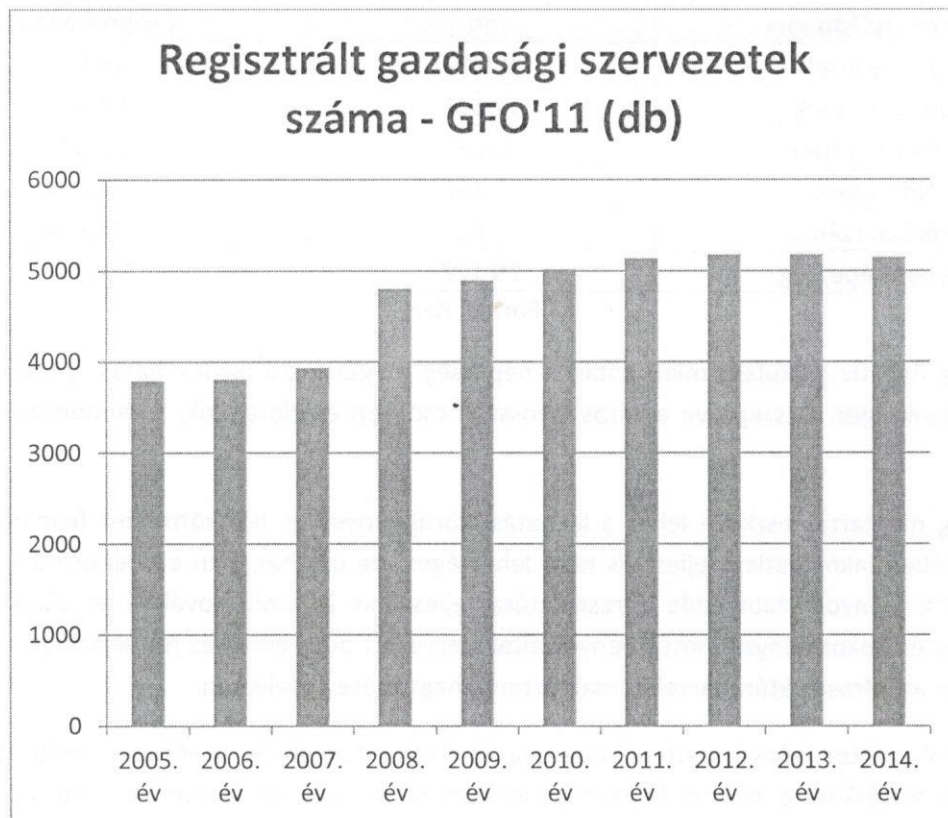
A népesség megtartás eszköze lehet a lakhatási körülmények és lakókörnyezet fejlesztése. A TOP CLLD keretében lakóingatlan fejlesztés nem lehetséges, de összhangban a beérkezett igényekkel a lakóövezetek hiányos szabadidős infrastruktúra fejlesztése javasolt, továbbá az ESZA forráskeret terhére civil és önkormányzati intézmények által szervezett programok és rendezvények támogatása is szükséges az infrastruktúra tartalommal történő megtöltése érdekében.

A vállalkozói szektor igénye szintén összefügg az életminőséggel és a népességmegtartással. Itt a HKFS ESZA forráskerete célzott képzési programokkal az akcióterületen élő hátrányos helyzetű csoportok társadalomba integrálását segítheti elő, ami a munkaerő piacra is jótékony hatással lenne. A képzési programok támogatása előtt a vállalkozói szektor igényei szerinti képzések megvalósítása lenne célszerű, ami közvetetten segíti a TOP CLLD kiírás gazdaságfejlesztési céljainak elérését.

Gazdaság helyzete, vállalkozások

Kiskunhalas gazdaságára a stagnálás a legjellemzőbb szó. A regisztrált gazdasági szervezetek száma 2008 és 2014 között stagnált. A városban működő vállalkozások problémája, hogy nem áll rendelkezésre a szakképzett munkaerő, ugyanakkor a képzetlen társadalmi rétegek nem tudnak elhelyezkedni, számukra csak a közmunkaprogram nyújt munkalehetőséget. A város jövedelmi viszonyai nem változtak jelentősen az elmúlt években, a bér oldalon azonban – a szakképzett munkaerőt érintő – béremelésre került sor az elmúlt 1 évben. Ennek oka, hogy a szakképzett munkaerőből hiány alakult ki. A városban meghatározó iparág a mezőgazdasági termékeket feldolgozó élelmiszeripar, az élelmiszeripari és egyéb csomagolóanyagot gyártó cégek jelenléte is átlagon felüli. Ugyanakkor mindenképpen pozitív, hogy a vállalkozások nagy számban vannak jelen.

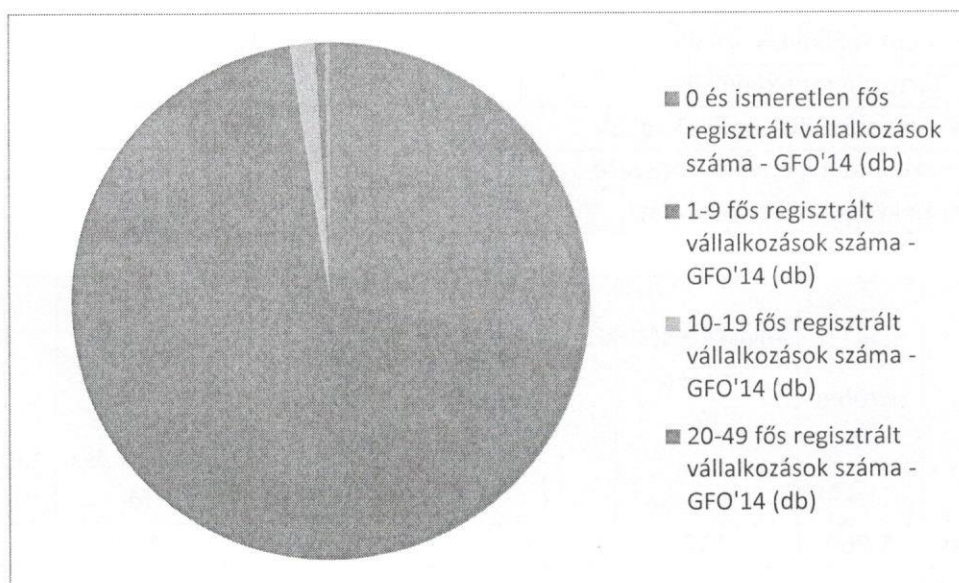
14. ábra Regisztrált gazdasági szervezetek száma Kiskunhalason 2005-2014

Forrás: KSH

Kiskunhalason a regisztrált gazdasági szervezetek száma 2012-2013-ban érte el a maximumot az ezredforduló óta, 2014-re egy leheletnyi csökkenés érzékelhető, azonban ez nem számottevő. Amennyiben a vállalkozások méretét vesszük szemügyre, jól látható hogy óriási többségben vannak a kisebb, 10 főnél kisebb vállalkozások, amely a település gazdasági érzékenységét mutatja. A nagyobb vállalatok foglalkoztatási szempontból bár nagyobbak, kisebb részt vállalnak, a 20 főnél nagyobb vállalkozások száma pedig már elenyésző.

15. ábra Regisztrált gazdasági társaságok méret szerinti megoszlása, 2014.

Forrás: KSH

A regisztrált nonprofit szervezetek száma 2014-ben 368 db volt (KSH), amely nem mutat jelentős eltérést a korábbi évek adataihoz képest.

Foglalkoztatottság, munkaerő piaci adatok

Kiskunhalason 2015.01.01-én 1281 fő munkanélkülit tartottak nyilván, közülük 432 fő tartósan munkanélküli.

16. ábra A nyilvántartott álláskeresők száma az aktív korú népességhez (17 527 fő) viszonyítva

Munkanélküliek száma	1281
Tartósan munkanélküli	432
Rendszeres szociális segélyt kapnak	587
A gyermekek után igényelt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt	910

Terület	2015. október fő	Álláskeresési járadék fő	Álláskeresési segély fő	FHT foglalk. helyettesítő támogatás fő	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása fő	Kistérségi startmunka mintaprogram támogatása fő
Kiskunhalas	1.960	137	27	764	440	257
Bács-Kiskun megye	19. 962	1.916	1.016	7.084	4.835	3.510

Forrás: Kiskunhalas Város Önkormányzata

A városban a munkanélküliség aránya magasabb mind az országos, mind a megyei átlagnál. A foglalkoztatásból a férfiak nagyobb arányban kerülnek ki, mint a nők. Többségben a mezőgazdaságban érintettek. A tartós munkanélküliek nem rendelkeznek szakismerettel, iskolázottságuk is alacsony, ezért számukra szinte lehetetlen, hogy a munkaerőpiac aktív szereplőivé váljanak.

Az aktív korú népesség aránya csökken, ellenben az ehhez az arányhoz viszonyított nyilvántartott álláskeresők száma 2010-ig nőtt, majd 2011-ben valamelyest csökkent. A részletes elemzésből azonban érdekes trend rajzolódik ki, mivel a csökkenés a női nyilvántartott álláskeresőket nem érintette, sőt, itt 0,1 %-os növekedés tapasztalható, a jelentős csökkenés a férfiak körében következett be. Nyilván számos következtetés vonható le a leírt összefüggésekből, ám a Stratégiaszempontjából az a lényeges információ, hogy a munkanélküliség a nők körében magasabb, és esetükben a kedvező trendek pozitív hatásai nem mutatkoznak meg.

17. ábra Kiskunhalas, nyilvántartott álláskeresők számának alakulása 2010-2014 között

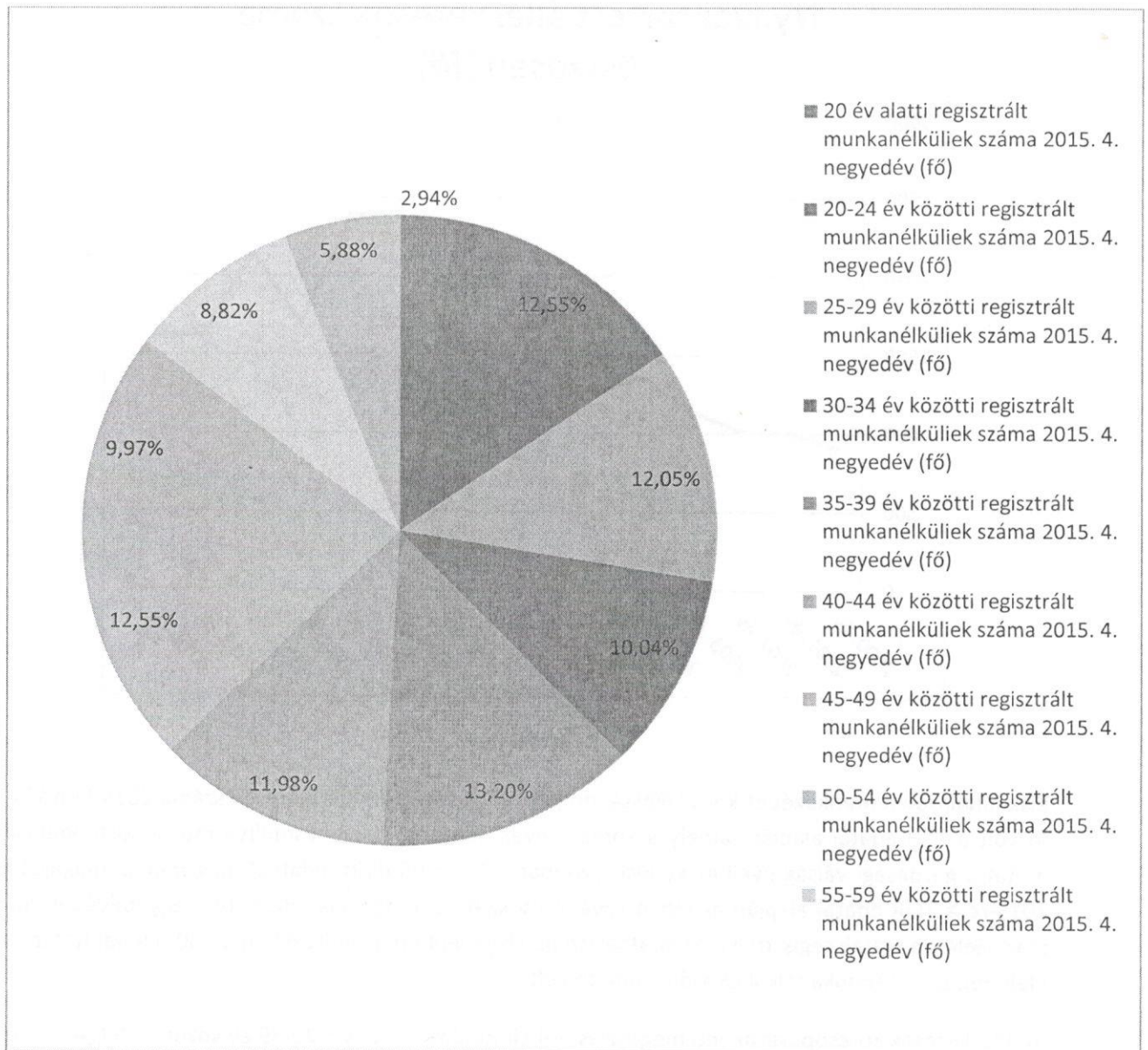
Forrás: KSH

Kiskunhalason a munkaképes korú lakosságon belül nyilvántartott álláskeresők száma 2014-ben 1623 fő volt a KSH adatai alapján, amely a korábbi évek adataival összehasonlítva csökkenő tendenciát mutat a gazdasági válság éveihez képest, azonban a 2007-08 előtti adatnál még mindig magasabb. 2015-re a TEIR adatai alapján azonban tovább csökkent a tendencia, 2015. IV. negyedévében már csak 1394-en voltak regisztrálva az adatbázisban. Ugyanebben az időszakban a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek száma 484 fő volt.

Az álláskeresők korcsoportonkénti megoszlásáról elmondható, hogy a 20-39 év közötti, illetve a 40 év feletti munkanélküliek nagyjából fele-fele arányban oszlanak meg egymás között. A legnagyobb hányadot a 35-39 évesek teszik ki.

Összegezve a munkanélküliségi és foglalkoztatási adatok 2009-2010-óta lassan javulnak az akcióterületen.

18. ábra A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlása Kiskunhalason, 2015. 4. negyedév

Forrás: TEIR

A fentiek alapján megállapítható, hogy a munkaerő piac helyzete 2009-2010 óta folyamatosan javuló tendenciát mutat, azonban még csak most kezdi elérni a válság előtti szintet, amit alátámaszt a vállalkoói szektor problémafelvetése is, miszerint kezd hiány kialakulni a munkaerő piacon. Az egyes szektorok (vállalkozók, civilek, lakosság, önkormányzat) közötti partneri kapcsolat erősítése szükséges, hogy a munkaerőpiac kínálati oldala megfelelő legyen, mert a hosszú távú fenntartható gazdasági növekedés nem valósítható meg ennek hiányában. Összegezve, az elmúlt évek gazdasági növekedésének hatására, felfutó megrendelés állomány kiszolgálásához szükséges szakképzett munkaerő nem áll helyben rendelkezésre.

3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

Megyei és települési szinten megfogalmazott fejlesztési prioritások/beavatkozási területek/projektek, kapcsolódási pontok

Bács-kiskun Megye Területfejlesztési koncepció

A koncepció helyzetelemzés 1.2.dc) pontja is rögzíti, hogy Bács-kiskun megye népessége csökken, ami alól sajnos az Éld Bele Halas Helyi Közösség által lefedett akcióterület sem jelent kivételt.

A koncepció javaslattevő fázisa átfogó célként nevesíti „az emberek és a környezet harmonikus együttélésének megteremtését”, a cél elérését segíti a jelen stratégia mentén tervezett közösségi programok megvalósítása.

Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési program

A Bács-Kiskun 2020 területfejlesztési program átfogó céljai összhangban a Nemzeti fejlesztés 2030 céljaival - a következő négy területre irányulnak: társadalmi-gazdasági fejlődés, környezeti fenntarthatóság, megújuló társadalom, jelentős térségi különbségek csökkentése.

A területfejlesztési program hét prioritása közül az első prioritás Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés céljainak elérését segíti jelen HKFS megvalósítása. A HKFS-ben tervezett ESZA programok, képzések és rendezvények hozzájárulnak ezen prioritás céljainak eléréséhez is. Az akcióterületen élők képzése révén megnyílhat a munkaerő piac előttük, ami az egyre szűkülő munkaerő kínálat miatt a helyi vállalkozásoknak is érdeke. A közösségi élet lehetőségeinek bővülése, a helyi identitás erősödése kihat a helyi lakosok és egyben munkavállalók általános lelki állapotára, ami szintén pozitív irányba mozdítja el a termelékenységet. Az Éld bele Halas Helyi Közösség akcióterületén felülreprezentáltak a „zöld” civil szervezetek. Az általuk megvalósuló projektek és programok hozzá fognak járulni a megyei program „környezeti fenntarthatóság” átfogó céljához.

A területfejlesztési program 6. prioritása „Közösségek önszervező, öngondoskodó és együttműködési készségének kibontakoztatása” szorosan összekapcsolódik a TOP CLLD program céljaival. A program kiemeli, hogy mennyire fontos a: „társadalmi tőke: az emberek közötti interakció és kommunikáció milyensége, amely a társadalmi-gazdasági kapcsolatok, az üzleti hálózatok (formális és informális), bizalmon alapuló együttműködések stb.”.

Az Éld Bele Halas Helyi Közösség céljai abszolút illeszkednek a prioritáshoz, azon belül is elsősorban a 2. pontban „Társadalmi-gazdasági aktivitás növelése, megtartó helyi társadalom” meghatározott alábbi elváráshoz: „A helyi identitás erősítésében, a helyi adottságok feltárásában és gondozásában aktív szerepet játszó nonprofit szervezetek kezdeményezéseit, fejlesztéseit fenntartóságot célzó eszközökkel kell támogatni”.

Kiskunhalas Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS)

Az ITS-ben is megállapításra került, hogy a város munkaerő piaca strukturális problémákkal küzd. Egyszerre van jelen a munkanélküliség és a munkaerőhiány, továbbá a középfokú és felsőfokú végzettségű fiatalok helyben történő elhelyezkedési lehetőségei között igen nagyok a különbségek. A TOP CLLD program keretében a civil, önkormányzati és vállalkozói szektor közötti együttműködést

fokozni szükséges, a rendelkezésre álló humánerőforrás megtartása és fejlesztése érdekében. Az ITS 2.1. pontja megállapítja, hogy: "A város egyik legsúlyosabb problémája a lakosság foglalkoztatása, ehhez kapcsolódóan pedig a fiatalok elvándorlása, melynek oka a munkalehetőségek hiánya. A városban maradó fiatalok közül az alacsonyan (középfokú) képzettek találnak könnyebben munkát. A magasan képzett fiatalok nem Kiskunhalason szerzik a végzettségüket, tanulmányaikat Kecskeméten, Szegeden vagy Budapesten végzik. Jellemzően ezekben a városokban munkát is találnak és letelepednek. Az önkormányzatnak jelenleg nincsenek olyan foglalkoztatáspolitikai intézkedései, melyek a képzett fiatalok helyben tartását ösztönöznék, de ennek kialakítása a tervek között szerepel. A fiatalok számára nemcsak munkalehetőséget és megfelelő lakhatási körülményeket szükséges biztosítani, hanem jó színvonalú kulturális, közösségi és sportolási lehetőségeket is. A városközponti területeken koncentrálódnak a közösségi programok és létesítmények (mozi, színház), míg a város peremén kevés helyszín áll rendelkezésre szabadidős program lehetőségekre. A város belső közlekedési rendszere pedig nem minden esetben teszi lehetővé a városközponti szolgáltatások külső városrészekből való gyors megközelítését."

Az ITS 2.1. pontban megfogalmazott összegzése alapján szükséges a TOP CLLD forrásaiból finanszírozni a városi kulturális és sportprogramokat is, valamint azokat az akcióterület egészében elérhetővé kell tenni.

Az ITS 3.2.1 pontja 8 db tematikus célt rögzít, ezek a következők:

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra.

- Vállalkozási tevékenység erősödése a mezőgazdaság/élelmiszergazdaság terén
- Turisztikai potenciál kihasználása
- Potenciállal rendelkező iparágak rugalmas kiszolgálása
- Környezetvédelmi – vízgazdálkodási kérdések megoldása
- Zöldfelületi hálózat fejlesztése
- A közösségi infrastruktúra ellátottság és közszolgáltatások minőségi javítása
- Helyi és térségi közlekedési rendszer modernizálása
- Szegregálódó városi területek rehabilitációja

Az „Éld Bele Halas” Helyi Közösség által tervezett stratégia az ITS –ben meghatározott célokhoz illeszkedik, illetve a tervezett program megvalósításával a célok eléréséhez hozzájárul. A vállalkozási tevékenységhez való hozzájárulást a korábban már többször bemutatott humán erőforrás fejlesztési TOP CLLD művelet és a kapcsolódó rendezvények jelentik. Ez utóbbiak önmagukban is a meglévő turisztikai potenciál kihasználást jelentik és az ITS-ben is nevesítésre kerültek, mint: „A város vonzerejének növelését szolgáló turisztikai nagyrendezvények támogatása.” A környezetvédelmi, vízgazdálkodási problémák kezelésben nagy szerepe van a civil szervezeteknek, hiszen a lakosság, vagy vállalkozók részére programokat szervezhetnek, ahol bemutatathatják azokat a környezetbarát technikákat (pl.: háztáji és gazdasági vízvisszatartás, épületek hőtechnikai állapotának javítása árnyékolással, stb.) amelyek környezetbarátnak minősülnek, ugyanakkor gazdasági hatásuk is van. A városi zöldfelületek rehabilitációja és fejlesztése jelen stratégiában meghatározott műveletek keretben támogatható, így az ITS ezen céljához való hozzájárulás biztosított.

Helyi esélyegyenlőségi terv

Kiskunhalas Város helyi esélyegyenlőségi programja (HEP) a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek, nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők

A HKFS és a HEP program alábbi célkitűzései közösek:

- egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség biztosítása
- közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása
- diszkriminációmentesség

A HKFS elkészítése és majdani megvalósítása során a fent felsorolt alapértékek maximálisan figyelembe vételre kerülnek. A program 5. művelete: Hátrányos helyzetű rétegek, lakosok felzárkózását, szolgáltatások elérését segítő közösségek tevékenységei kifejezetten az akcióterületen élő hátrányos helyzetű csoportokat célozza meg, mint elsődleges célcsoport.

Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM)

A TOP CLLD ESZA forrásai lehetőséget nyújtanak arra, hogy a civil szervezetek, elsősorban a programból finanszírozott rendezvényeken bemutassák a város nevezetességeit, hagyományait, kulturális és közösségi programjait, ami közvetve még több városba érkező látogatót jelenthetnek. Kiskunhalas Városa jelenleg még nem tagja a TDM-nek, így átfedés a HKFS-sel nincsen. A HKFS gazdaságfejlesztési céljainak elérése érdekében fontos, hogy a turisztikai ágazat, a civilek és az önkormányzat együttműködjön, annak érdekében, hogy minél több vendég érkezzen Kiskunhalasra.

Foglalkoztatási paktum

A Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések TOP-5.1.1 pályázat célja az egész megyére kiterjedően létrejövő foglalkoztatási együttműködés (paktum) létrehozása és működtetése. A TOP keretében elérhető forrás segítségével olyan képzési és foglalkoztatási programok valósíthatók meg, melyek munkaerő-piacunk bővítéséhez, célcsoportjaink képzéséhez, eredményesebb elhelyezkedéséhez és foglalkoztatásuk ösztönzéséhez szükségesek.

A pályázatot konzorciumi együttműködésben készített elő és nyújtotta be a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.

A célkitűzések között szerepel az alacsony iskolai végzettségűek, a fiatalok, a nők, az idősek, valamint a munkanélküliség által veszélyeztetett csoportok foglalkoztatásának növelése.

A HKFS ESZA forrásainak terhére a foglalkoztatási paktumból kimaradó célcsoportok részére, az akcióterületi vállalkozói igények figyelembe vétele mellett speciális képzések és programok valósíthatók meg.

Rendelet az önkormányzat közművelődési feladatellátásáról

Kiskunhalas Város Önkormányzat Képviselő-testületének 19/2013. (IX.27.) önkormányzati rendelete a közművelődésről, kiterjed mindazon Kiskunhalas város önkormányzatának közigazgatási területén működő közművelődési intézményekre, társadalmi és civil szervezetekre, egyházakra, társulásokra, gazdasági társaságokra, magánszemélyekre, amelyekkel, illetve akikkel az Önkormányzat a város közművelődését gazdagító tevékenységre szolgáltatások végzésére, feladatok ellátására közművelődési megállapodást köt.

Az önkormányzat feladat ellátása kapcsán az alábbi célokat rögzítette a rendeletben:

- a) a város kulturális élete sokszínűségének megtartása, fejlesztése,
- b) a kulturális hagyományok ápolása,
- c) a lakosság művelődési igényeinek kielégítése,
- d) a város kulturális kapcsolatrendszerének szélesítése.
- e) a nemzetiségek kulturális hagyományainak feltárása, hagyományainak gondozása, ápolása.

A HKFS-ben meghatározott célok és az önkormányzati rendeletben rögzített célok összhangja teljes körű. A HKFS megvalósítása hozzájárul a közművelődési feladat ellátásából adódó célok eléréséhez. A program megvalósítása során javasolt a rendelet felülvizsgálata és akár a Halasi Média és Kultúra Non-profit Korlátolt Felelősségű Társasággal kötött közművelődési megállapodások, szerződések felülvizsgálata is.

3.3 SWOT

A SWOT elemzésben rendszereztük a helyzetelemzés és a társadalmisítás során azonosított belső erősségeket és gyengeségeket, továbbá a külső lehetőségeket és veszélyeket. Az áttekinthetőség érdekében négy kategóriára osztottuk az azonosított megállapításokat, ezek a következők:

- Humán tényezők, társadalom,
- Gazdaság, foglalkoztatottság és munkaerő,
- Épített környezet, természeti adottságok
- Kulturális- és közszolgáltatások

	Belső erősségek	Belső gyengeségek
Humán tényezők, társadalom, rendezvények	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gazdag kulturális és közösségi rendezvénykínálat van jelen a városban ▪ a kiskunhalasi civil szervezetek, nagy számban működnek az akcióterületen ▪ a civil szervezetek a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a város népessége csökken és a lakosság elöregszik ▪ a civil szervezetek többsége nem rendelkezik a szakmai működéséhez szükséges ingatlanal, vagy bérelt, leromlott állapotú ingatlanban

	<p>társadalom nagyon széles körében fejtik ki tevékenységüket (pl.: kultúra, hagyományörzés, időskorúak, sport, egészség, stb.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ a civil szervezetek, a különböző rendezvények, programok szervezésében is aktívak, illetve együttműködnek a település lakosságával az önkormányzattal és vállalkozói szektorral is ▪ a város térségi központi szerepköre társadalmi, kulturális, gazdasági és idegenforgalmi szempontból is érvényesül 	<p>működik</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ a civil szervezetek sok esetben nem rendelkeznek beruházási és pályázatírási és megvalósítási tapasztalattal ▪ a civil szervezetek és programjaik, csak az akcióterületen élők kisebb hányadát képesek aktivizálni ▪ a városi programok, rendezvények szervezéséhez és megvalósításához szükséges anyagi források és eszközök nem vagy csak részben állnak rendelkezésre
<p>Gazdaság, foglalkoztatottság és munkaerő</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a hagyományos városi rendezvények jelentős pozitív gazdasági hatással bírnak az akcióterületen ▪ a munkanélküliségi és foglalkoztatási adatok lassan javulnak ▪ vállalkozások nagy számban működnek az akcióterületen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szakképzett munkaerő nem áll rendelkezésre kellő számban ▪ elaprózódott vállalkozói szerkezet
<p>Épített környezet, természeti adottságok</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a városban számos építészeti értéket is magában hordozó, turisztikai szempontból is jelentős épület található ▪ magas napsütéses órák száma, ami kedvez a szabadidős rendezvényeknek ▪ közlekedési kapcsolatok (közút, vasút, helyközi járatok) megfelelőek 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a civil szervezetek nem rendelkeznek egy központi közösségi házzal, illetve az eszközparkjuk, sok esetben hiányos és/vagy elavult ▪ a közösségi terek infrastrukturális állapota (pl.: utcabútorok, játszóeszközök, színpad, technikai eszközök, zöld felület, stb.) és relatív hiánya nem elégítik ki a lakossági és civil igényeket
<p>Kulturális- és közszolgáltatások</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a városban működő kulturális és közművelődési intézmények széles köre érhető el ▪ az önkormányzati/állami fenntartású intézmények által nyújtott kulturális szolgáltatások köre széles és magas minőségű 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a közszolgáltatásoknak helyet adó infrastruktúra állapota néhány helyen fejlesztést, modernizációt igényel (pl.: klíma- és energiatudatos épület, stb.)

	Külső lehetőségek	Külső veszélyek
Humán tényezők, társadalom, rendezvények	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a vándorlási egyenleg tendenciája megfordul, a népességcsökkenés megáll ▪ a település vonzóbbá válik a nem itt élők számára 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ egyes szereplők között ellentétek alakulnak ki a fejlesztési célok tekintetében ▪ nagyvárosi és külföldi munkaerő elszívó hatása érvényesül
Gazdaság, foglalkoztatottság és munkaerő	<ul style="list-style-type: none"> ▪ az országos és megyei gazdaságfejlesztési programok pozitív hatást fejtenek ki a város gazdaságára 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a széles programkínálat ellenére elmaradnak a látogatók a városi rendezvényekről, csökken az idegenforgalom ▪ a vállalkozások száma és kibocsátása csökken, ami a foglalkoztatási adatok romlásához vezet
Épített környezet, természeti adottságok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mivel a vándorlási egyenleg az utóbbi 10 évben negatív értéket mutat, így a város hosszú távú céljainak elérése érdekében kiemelten fontos az élhető épített környezet megteremtése 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a helyi védett és településképet meghatározó épületek felújítását célzó források szűkülnek, vagy teljesen elapadnak ▪ a lakosság szám további csökkenése esetén egyre több üresen álló, elhagyott épület lesz a városban
Kulturális- és közszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a kulturális és közművelődési intézmények regionális szintű együttműködése megvalósul ▪ célzott állami és pályázati pénzek segítik a közszolgáltatások minőségének javítását 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a szabályozói környezet negatív irányba megváltozik ▪ a közszolgáltatások fejlesztéséhez nem kap támogatást a város

SWOT eredményeinek elemzése

A SWOT elemzés alapján, a gyengeségeket okozó problémák gyökereire kell fókuszálnia jelen stratégia keretében meghatározott intézkedéseknek, műveleteknek. Az azonosított gyengeségek jelentős részére közvetlen ráhatással lehet a HKFS megvalósítása, ezek a következők:

- a civil szervezetek többsége nem rendelkezik ingatlanal, vagy bérelt, leromlott állapotú ingatlanban működik
- a civil szervezetek sok esetben nem rendelkeznek beruházási és pályázatírási és megvalósítási tapasztalattal
- a civil szervezetek és programjaik, csak az akcióterületen élők kisebb hányadát képesek aktivizálni
- a városi programok, rendezvények szervezéséhez és megvalósításához szükséges anyagi források és eszközök nem, vagy csak részben állnak rendelkezésre

- a civil szervezetek nem rendelkeznek egy központi közösségi házzal, illetve az eszközparkjuk, sok esetben hiányos és/vagy elavult
- a közösségi terek infrastrukturális állapota (pl.: utcabútorok, játszóeszközök, színpad, közvilágítás, zöld felület, stb.) és relatív hiánya nem elégítik ki a lakossági és civil igényeket

A további gyengeségeket okozó problémák kezelését csak közvetett módon tudja befolyásolni a stratégia.

Elemzésre alapuló stratégia

A HKFS megvalósításával célzott módon biztosítható lesz, hogy a meglévő gyengeségek fejleszthetők a lehetőségek kihasználásával. A program igyekszik építeni a meglévő erősségekre, annak érdekében, hogy a veszélyek elkerülhetőek legyenek, vagy legalábbis mérsékelni lehessen a hatásukat egy esetleges bekövetkezés esetén.

3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása

Kiskunhalas Város HKFS tervezése során regisztrált fejlesztési szükségletek azonosítása és összefoglalása:

- Széles körben és hosszú ideje kialakult vélemény, hogy hiányzik az akcióterületen egy központi közösségi épület, valamint a hozzá kapcsolódó eszközpark, az épület egy minden igényt kielégítő, modern, sok civil szervezet által használt, széles társadalmi rétegek által könnyen megközelíthető helyen lévő épület. A probléma megoldását az önkormányzata magára vállalta, valamelyik gazdasági társaságát bevonva a projekt megvalósításába a probléma központi jellegére való tekintettel kulcsprojektként került rögzítésre ezen elképzelése.
- A város környezeti állapotának fenntartásához és a szabadtéri közösségi programok megvalósításához szükséges és elengedhetetlen a városi - közösségi parkok, szabadidőparkok kialakítása és felújítása, a zöldfelület rendezés, parkosítás, látvány és használati térelemek beszerzése, telepítése.
- Az akcióterületen élők nemzetiségi összetétele igen sokszínű, továbbá a kultúra, a népszokások, a hagyományok, a tárgyi emlékek száma igen jelentős. Szép számmal találhatók a kortárs művészetekkel foglalkozó szervezetek és jelentősek a gasztronómiai hagyományok, illetve az erre irányuló értékmegőrző programok, a város dinamizálása érdekében szükséges ezen erősségek kihasználása annak érdekében, hogy a városi közösségi és kulturális élet pezsgővé váljon. A sokszínűbb kulturális program erősíti a helyi lakosság identitástudatát, s erősíti a kulturális turizmus térnyerését is, ezen keresztül gazdaságfejlesztési hatást is elér.
- Az akcióterületi helyi mikroközösségek támogatása elengedhetetlen, ennek keretében a tartalmas szabadidő eltöltés lehetőségét kínáló, innovatív, közösségi programok támogatása iránt jelentkezik nagy igény.
- Egy összetartó helyi közösség esetén nem szabad megfeledkezni a hátrányos helyzetű csoportokról sem. Szerencsére a társadalmisítás során is begazolódott, hogy a közösség úgy gondolja, hogy ezen célcsoportok számára elkülönített célkeretet szükséges biztosítani, hogy biztosan támogatáshoz tudjanak jutni és meglegyen az esélyük a szélesebb körű társadalmi integrációra. Így kijelenthető, hogy nem csak a hátrányos helyzetű csoportokat képviselő szervezetek, hanem a helyi közösség döntő többsége részéről is felmerült az az igény, hogy szükséges támogatni ezen társadalmi réteget képvisel szervezeteket. Az egyeztetések keretében konkrét igény, a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek számára létrehozott szolgáltatások, közösségi terek támogatása iránt mutatkozott. Szintén rögzítésre került különféle közösségi programok megvalósítása, közösségi szakmai szolgáltatások kialakítása, fejlesztése, hátrányos helyzetűek részére szervezett táborok megszervezése.
- Nemzetközi kapcsolatok, együttműködések. A Kiskunhalason működő civil szervezetek több országban alakítottak ki, s tartanak fenn partnerkapcsolatokat, amelynek köszönhetően a civil szervezetek is egyre inkább igénylik a nemzetközi szakmai munkát, hiszen ezáltal össze tudják hasonlítani szakmai működésüket más országban működő szervezetekkel, amely fejlődésüket biztosítja.

4. A stratégia jövőképe

Az akcióterületre vonatkozó **jövőkép** az az elképzelt jövőbeli állapot, amit a HKFS megvalósításával szeretne elérni a HACS. A program sikeres megvalósításával, 2023-ig elképzelt állapot legfőbb jellemzői a stratégia készítés időpontjához képest:

- az életszínvonal kimutathatóan magasabb,
- a népesség csökkenésének üteme lassul,
- a városban egymást érik a civil szervezetek és egyéb szereplők rendezvényei, a városi funkciók erősödnek.

Éld Bele Halas Helyi Közösség Jövőképe

Az életszínvonal emelkedik, a népesség csökkenés megáll, pezsgő közösségi és kulturális élet jellemzi Kiskunhalast

A program **átfogó céljának** elérését segítik a specifikus és részcélok teljesülése. Az akcióterület átfogó célja:

- a civil szervezetek infrastrukturális és eszköz problémáinak többsége megoldódik,
- a támogatások hatására nő a városban a közösségi és kulturális programok száma és minősége,
- az akcióterület gazdasági mutatói javulnak (foglalkoztatottság, jövedelem, stb.).

Éld Bele Halas Helyi Közösség átfogó célja

Az akcióterületen működő civil szervezetek infrastrukturális és eszköz problémái megoldódnak, a közösségi és kulturális rendezvények, képzések, programok száma nő, minőségük javul, a gazdaság fejlődik.

A **specifikus célok** megvalósítása hozzájárul az átfogó cél eléréséhez és ezen keresztül az elvárt jövőkép eléréséhez. A program egyik legfontosabb és ezért kulcsprojektként is rögzítésre kerülő célja, egy új, nagy befogadó képességű közösségi tér létrehozása, ami megfelelő otthonául szolgál az akcióterületi civil szervezetek programjai számára.

1. Specifikus cél

Az akcióterületen működő civil szervezetek számára létrejön egy új, programjaiknak otthont adó tér.

A közösség részéről nagy igény mutatkozik a közösségi terek kisebb léptékű fejlesztésére, ami összhangban az első specifikus céllal, a szabadidős rendezvények, programok helyszínéül szolgálhat.

2. Specifikus cél

Az akcióterület közterületeinek kisléptékű közösségi, szabadidős célú modernizációja, a városi terek élhetőbbé tétele megvalósul.

Harmadik specifikus célként került meghatározásra a közösségi és kulturális rendezvények széles körének, mind mennyiségi, mind minőségi bővítése, fejlesztése. Ezen specifikus cél elérése segíti legjobban az akcióterület gazdasági fejlődését, hiszen közvetlenül is többletbevételt generál az akcióterületi vállalkozásoknál, ezen keresztül közvetlenül a foglalkoztatottságra is hatással van.

3. Specifikus cél

Kulturális és hagyományteremtő rendezvények száma és minősége nő a városban, ami magával vonzza az idegenforgalom bővülést.

Az egyes specifikus célok és ezen keresztül az átfogó cél teljesülését segítik a program keretében kitűzött **részcélok** teljesülései. Részcélként került meghatározásra az együttműködés fokozása az egyes helyi és nemzetközi szereplők között.

1. Részcél

Az akcióterületen belül és nemzetközi szinten is, erősödik az érintett szereplők közötti partneri együttműködés.

A városi közösség szolidáris a hátrányos helyzetű csoportokkal és igényli a különböző szempontból hátrányos helyzetű csoportok integrációját a társadalomba.

2. Részcél

A városban élő hátrányos helyzetű csoportok mélyebb társadalomba integrálódása megvalósul.

5. A stratégia célhierarchiája

A jövőkép elérését szolgáló átfogó cél, specifikus és részcélok hierarchiája, valamint a célok elérését mérő indikátorok bemutatása.

<p>Jövőkép: Az életszínvonal emelkedik, a népesség csökkenés lassul, pezsgő közösségi és kulturális élet jellemzi Kiskunhalast</p>		
<p>Átfogó cél: Az akcióterületen működő civil szervezetek infrastrukturális és eszköz problémái megoldódnak, a közösségi és kulturális rendezvények, képzések, programok száma nő, minőségük javul, a gazdaság fejlődik.</p>		
<p>1.Specifikus cél: Az akcióterületen működő civil szervezetek számára létrejön egy új, programjaiknak otthont adó tér.</p>	<p>2.Specifikus cél: Az akcióterület közterületeinek kisléptékű közösségi, szabadidős célú modernizációja, a városi terek élhetőbbé tétele megvalósul.</p>	<p>3.Specifikus cél: Kulturális és hagyományteremtő rendezvények száma és minősége nő a városban, ami magával vonzza az idegenforgalom bővülést.</p>
<p>I. rész cél: Az akcióterületen belül és nemzetközi szinten is, erősödik az érintett szereplők közötti partneri együttműködés.</p>		
<p>II. rész cél: Az akcióterületen belül és nemzetközi szinten is, erősödik az érintett szereplők közötti partneri együttműködés.</p>		
<p>1. művelet: Közösségi tér kialakítása</p>	<p>2. művelet: Nonprofit szervezetek céljai elérését szolgáló fejlesztések, városi lokális terek fejlesztése</p>	<p>1. művelet: Közösségi tér kialakítása 3. művelet: Kulturális értékmegőrző, hagyományteremtő rendezvények, programok 4. művelet: Közösségi programok, táborok, szolgáltatások támogatása 5. művelet: Hátrányos helyzetű rétegek, lakosok felzárkózását, szolgáltatások elérését segítő közösségek tevékenységei 6. művelet: Térségi, nemzetközi hatású, több szervezetet érintő fejlesztések</p>
<p>A célok elérését mérő indikátorok</p>		
<p>Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma: ide kell az akcióterület lakosság száma: 12.000 Fő</p>		
<p>Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek: 175 m²</p>	<p>Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek: 1000 m²</p>	<p>A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma: 25 db</p>

A műveletek megvalósításával elérhető a rész- és specifikus célok teljesülése, aminek révén az átfogó cél hozzájárul a megfogalmazott jövőkép eléréséhez. A program szinten elvárt célok teljesülését a program szakmai előrehaladását mérő output és eredmény indikátorokkal tervezzük mérni. Az indikátor célértékeket reálisan terveztük meg.

6. Cselekvési terv

6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása

I. művelet

1. Művelet megnevezése: **Közösségi tér kialakítása**
2. Indoklás, alátámasztás: Kiskunhalas városában sok civil szervezet működik, akiknek bevonásával igyekeztünk megtervezni a projektet. Kérdőívet készítettünk a jelenlegi lehetőségeik feltérképezése, és jövőre vonatkozó igényeik megismerése céljából. Programok és rendezvények megtartására jelenleg nehéz helyszínt találni a városban, aminek oka a szűk kínálat és a nagy kereslet. A szervezetek egyértelműen az Önkormányzattól várnak segítséget a probléma megoldásában, valamint programjaik megvalósításához szükséges anyagi és tárgyi feltételek megteremtésében. A tervezett kulcsprojekt célja, hogy létrejöjjön egy, a civil szervezetek által használható 500-600 fős rendezvényterem, a hozzá kapcsolódó raktárakkal, kiszolgáló helyiségekkel, büfével. Az épületet koncertek, konferenciák, egyéb városi, térségi rendezvények (pl.: gálák, iskolai rendezvények, civil rendezvények, táncversenyek, stb.) megtartására lehetne használni. Az épület ilyen módon helyszínnül szolgálna a civil szervezetek számára szakmai tevékenységük végzéséhez.
Ennek orvoslására tűztük ki célul a CLLD konstrukció megvalósítását, ahol kulcsprojektként egy új kulturális és közösségi színteret szeretnénk létrehozni, amely civil szervezetek és a lakosság igényeit figyelembe véve kerül kialakításra. Itt kaphatnak szakmai működési helyszínt a városban működő civilek. Létrehoznánk benne akár több száz fő befogadására alkalmas rendezvényteret. A művelet bevezetését a lakossági és a civil szervezeti igények támasztották alá a szükségletfelmérés során.
3. Specifikus cél: 1. és 3. specifikus cél. A város kulturális programkínálatának javítása, civil központ, közösségi tér kialakítása. Mindez a szolgáltatások szélesebb körű elérését teszi lehetővé a lakosság számára. Lehetőséget biztosítana magas színvonalú, nagy létszámú rendezvények megtartására.
4. A támogatható tevékenység meghatározása: Közösségi kulturális tér kialakítása, városi kulturális tér infrastrukturális felújítása, bővítése hozzá kapcsolódó eszközbeszerzés. Kreatív, új szolgáltatások befogadására alkalmas tér kialakítása. A helyi kultúra, hagyományok, illetve egyéb, a helyi közösség által szervezett rendezvények, programok, események lebonyolítására alkalmas tér létrehozása.
5. Kiegészítő jelleg lehatárolás: Nincs lehetőség közösségi ház építésére/felújítására építési beruházás megvalósítására más pályázati keretből. Kulcsprojekt, önkormányzat vagy önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság a pályázó. Kapcsolódik a többi műveleti területhez, illetve a TOP pályázatok felhívásaihoz.

6. A felhívás célcsoportja, jogosultak köre: Kedvezményezett: önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság. Támogatás célcsoportjai: civil szervezetek, civil szervezetek tagjai, civil szervezetek rendezvényein az épületben részt vevő személyek, akcióterületi lakosság.
7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A művelet keretében csak költséghatékony, környezettudatos projekt támogatható. A közösségi térnek mindenféle megkülönböztetés nélkül, egyenlő esélyek mellett kell rendelkezésre állnia a civil szervezetek számára.
8. Tervezett forrás: 140 M Ft
9. Forrás ütemezése: 2018.01.
10. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2018.04-2019.12.
11. Indikátor: Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma és Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek.

II. művelet

1. Művelet megnevezése: **Nonprofit szervezetek céljai elérését szolgáló fejlesztések, városi lokális terek fejlesztése**
2. Indoklás, alátámasztás: Az elmúlt években Kiskunhalason is jellemző a romló demográfiai mutatók, az elöregedés, s az egyenetlen városi infrastruktúra. A műveletnek köszönhetően élhetőbbé válnak a városi terek, javulnak a demográfiai mutatók. A lakosság, a helyi közösség részéről különböző formákban – közmeghallgatás, véleményformálások – több alkalommal merült fel az infrastruktúra fejlesztése, a turizmusban rejlő lehetőségek is kihasználhatóbbá tétele, ezáltal a helyi gazdaság fejlesztése. Az életminőség javításához nélkülözhetetlen a társadalmi tőke erősítése, melyre elsősorban a civil szervezetek fejlesztésével nyílik lehetőség. A civil szféra támogatása ösztönzi a helyi lakosság identitásának megőrzését, a helyi hagyományok ápolását, őrzését, a kulturális és természeti értékek fókuszba állítását, fenntartását, bemutatását.
3. Specifikus cél: 2. specifikus cél. A helyi lakosság életminőségének javítása, a város kisléptékű, kulturális, közösségi területeinek, infrastruktúrájának felújítása, fejlesztése. A városi terek élhetőbbé tétele. A helyi lakosság identitástudatának, a szülőhelyhez, a szülőföldhöz való ragaszkodásának növelése és ezzel a város idegenforgalmi jelentőségének, elérhetőségének fejlesztése. A helyi társadalom, helyi közösség, helyi gazdaság egységének megteremtése. A civil szervezetek szakmai működéséhez kapcsolódóan a helyi lakosság életszínvonalának emelése, identitástudatának, a szülőhelyhez, szülőföldhöz való ragaszkodásának növelése, a lakosság szemléletformálása különféle életminőséget növelő témákban, ezáltal a város társadalmi fejlődésének, idegenforgalmi-gazdasági jelentőségének fejlesztése.
4. A támogatható tevékenység meghatározása: Település környezeti állapotának megtartásához szükséges eszközök beszerzése. Közösségi parkok, szabadidőparkok kialakítása/felújítása. Zöldfelület rendezés, parkosítás, látvány és használati térelemek beszerzése, telepítése. Nonprofit szervezetek létesítő okiratában rögzített tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzés és szakmai működéshez kapcsolódó informatikai fejlesztés. Építésre a művelet keretében nincs lehetőség.
5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás: A Nemzeti Együttműködési Alap kollégiumai működési pályázataiban a civil szervezetek működési költségeit támogatja. Ebből a műveletből a szakmai működéshez, a létesítő okiratban rögzített tevékenységhez kapcsolódó

infrastrukturális fejlesztések támogathatók. A TOP forrásai is részben lehetővé teszik a közterületek fejlesztését, így ezen kiírásokat egészíti ki jelen művelet.

6. A felhívás célcsoportja, jogosultak köre: Kedvezményezettek köre: nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok, önkormányzat, önkormányzati intézmények. Célcsoport: akcióterületi lakosság, civil szervezetek, sportolók (szabadtéri edzést végzők).
7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A HACS területén székhellyel rendelkező ügyfél pályázhat. A beruházásnak a HACS működési területén kell megvalósulnia. Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók. Előny, ha a beszerezni kívánt eszközökkel hozzájárul más helyi szervezetek rendezvényéhez, szakmai tevékenységeihez, szolgáltatásainak eléréséhez, kiegészíti vagy erősíti a kulcsprojektet.
8. Tervezett forrás 76,666667 M Ft
9. Forrás ütemezése: 2018.01., 2019.01
10. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2018.04.-2019.12.
11. Indikátorok: Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma és Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek.

III. művelet

1. Művelet megnevezése: **Kulturális értékmegőrző, hagyományteremtő rendezvények, programok**
2. Indoklás, alátámasztás: A HACS területén számos rendezvény kerül megrendezésre és a civil szervezetek összetétele igen sokszínű, ezért a kultúra, a népszokások, a hagyományok, a tárgyi emlékek száma is igen jelentős. Szép számmal található a kortárs művészetekkel foglalkozó szervezetek és jelentősek a gasztronómiai hagyományok, illetve az erre irányuló értékmegőrző programok is. A kulturális rendezvények szervezőinek támogatása ezért elengedhetetlen. Az egyre több és sokszínűbb kulturális program erősíti a helyi lakosság identitástudatát, s erősíti a kulturális turizmus térnyerését is. A partnerségek keretei között megvalósuló rendezvények, programcsomagok, a helyi értékekre, nemzetiségi és kulturális hagyományokra épülő lehetőségek kihasználásával ezek jelentős turisztikai potenciálként jelennének meg.
3. Specifikus cél: 3. specifikus cél. Kulturális és hagyományteremtő programok, együttműködések támogatása, az életszínvonal emelése, a helyi lakosság identitástudatának, térség idegenforgalmi jelentőségének, lehetőségének fejlesztése.
4. A támogatható tevékenység meghatározása: Kulturális értékmegőrző rendezvények támogatására, lebonyolítására, valamint a népszokások, népi mesterségek, hagyományok bemutatására, a helyi értékekre alapozó rendezvények, rendezvénysorozatok, fesztiválok megvalósítása. Támogatható a kultúra és értékmegőrzés köré szerveződő programok és rendezvények, művészeti fesztiválok lebonyolítása, s az ehhez kapcsolódó marketing tevékenység. A pályázat keretében olyan rendezvények, fesztiválok is támogathatók, amelyek első alkalommal, hagyományteremtő céllal kerülnek elindításra.
5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás: A Nemzeti Kulturális Alapprogram keretében a civil szervezetek kulturális, hagyományteremtő programjai támogathatók, ezen művelet keretén belül az NKA által nem támogatott programok kerülnek támogatásra.

6. A felhívás célcsoportja, jogosultak köre: nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok, nonprofit gazdasági társaságok. A projekt az akcióterület teljes lakosságát célozza, mint résztvevő.
7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A HACS területén székhellyel rendelkező ügyfél pályázhat. A projektnek a HACS működési területén kell megvalósulnia. Csak a projekt szempontjából releváns együttműködésben megvalósuló program támogatható. Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók. Nonprofit szervezetek esetében csak az támogatható, amelynek létesítő okiratában szerepel a hagyományőrzés, vagy a művészeti tevékenység. A pályázathoz részletes programterv, s részletes költségvetés benyújtása kötelező. Előnyt élveznek a többnapos rendezvények. Előnyt élveznek a rendezvényekbe több helyi szereplőt bevonó pályázók. Előnyt élveznek azok a projektek, melyek kiegészítik vagy erősíti a kulcsprojektet.
8. Tervezett forrás: 75 M Ft
9. Forrás ütemezése: 2018.01, 2019.01.
10. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2018.04.-2019.12.
11. Indikátorok: Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma: és a kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma.

IV. művelet

1. Művelet megnevezése: **Közösségi programok, táborok, szolgáltatások támogatása**
2. Indoklás, alátámasztás: A HACS területén számtalan olyan – nem kifejezetten kulturális, művészeti, azonban a helyi közösségek erősítésére, fejlesztésére alkalmas – rendezvényt, programot, eseményt, tábort szerveznek civil szervezetek, amelynek elsődleges célja a helyi és mikroközösségek összehozása, a tartalmas szabadidő eltöltés lehetőségét kínáló, innovatív, önmagáért és a közösségért tenni tudó, kezdeményező közösségek, akcióprogramok kialakítása, létrejötte. Közösségi szolgáltatások működnek a városban azzal a céllal, hogy segítsék, támogassák a lakosság mindennapi boldogulását, eligazodását. Ezen tevékenységek folyamatos lakossági, közösségi igény- és szükségletfelmérések eredményeképpen születtek meg.
3. Specifikus cél: 3. specifikus cél. Kulturális és hagyományteremtő rendezvények száma és minősége nő a városban, ami magával vonzza az idegenforgalom bővülést. Kifejezetten közösségi kezdeményezést segítő, támogató programok, a lakosság komfortérzetének növelését elősegítő szolgáltatások kialakítása, szakmai programjainak támogatása.
4. A támogatható tevékenység meghatározása: Az elsődleges céllal közösségi szerveződést, közösségi aktivitást szolgáló, családokat, sportprogramok, aktív életmódot fókuszba állító – nem kulturális – programok, események, szolgáltatások szakmai programjainak kidolgozása, közösségi akciók megszervezéséhez, lebonyolításához kapcsolódó tevékenységek. A pályázat keretében olyan közösségi programok, akciók, szolgáltatások is támogathatók, amelyek első alkalommal, újonnan kerülnek elindításra.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás: A Nemzeti Együttműködési Alapból szakmai pályázat keretében támogatott rendezvény, program megvalósítása ezen intézkedés keretében nem támogatható.
6. A felhívás célcsoportja, jogosultak köre: nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok. A programok célcsoportja, az akcióterületen élő lakosság.
7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A HACS területén székhellyel rendelkező ügyfél pályázhat. A projektnek a HACS működési területén kell megvalósulnia. Csak a projekt szempontjából releváns együttműködésben megvalósuló program támogatható. Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók. Nonprofit szervezetek esetében csak az támogatható, amelynek létesítő okiratában szerepel a közösség-és társadalomfejlesztés, erre irányuló program és rendezvényszervezés. A pályázathoz részletes szakmai program, s részletes költségvetés benyújtása kötelező. Előnyt élveznek a többnapos, folyamatos hatást kiváltó közösségi programok. Előnyt élveznek a civil szervezeti összefogásban, szektorok közötti együttműködésben megvalósításra kerülő projektek.
8. Tervezett forrás: 40 M Ft
9. Forrás ütemezése: 2018.01., 2019.01.
10. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2018.04.-2019.12.
11. Indikátorok: Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosságszáma és a kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma.

V. művelet

1. Művelet megnevezése: **Hátrányos helyzetű rétegek, lakosok felzárkózását, szolgáltatások elérését segítő közösségek tevékenységei**
2. Indoklás, alátámasztás: A kiskunhalasi járást a 290/2015. (IV.23.) Kormányrendelet a kedvezményezett járások besorolásáról jogszabály kedvezményezett járásként nevesíti. Ugyan ez nem a leghátrányosabb fejlesztési kategória, azonban a városban viszonylag nagy számban található a hátrányos helyzetűek esélyeit javító, hozzáférésük biztosítását fejlesztő civil szervezetek. Kiskunhalas Város esélyegyenlőségi programjában nevesítésre kerültek azon célcsoportok, amelyek kiemelt támogatásra szorulnak. A civil szervezetek kezdeményezésére megvalósított programok, fejlesztések javítják a városban élők életminőségét, szemléletformáló erővel bírnak, hozzájárulnak e célcsoportok önálló életvezetéséhez.
3. Specifikus cél: 3. specifikus cél. A város hátrányos helyzetű lakosainak, gyermekeinek, családjainak felzárkózását a közösségi programokon keresztül, hozzáférésük javítását a közösségi szolgáltatások igénybe vételéhez.
4. A támogatható tevékenység meghatározása: A hátrányos helyzetű társadalmi rétegek számára létrehozott szolgáltatások. Közösségi programok megvalósítása, közösségi szakmai szolgáltatások kialakítása, fejlesztése. Hátrányos helyzetűek részére szervezett táborok, felzárkóztató, fejlesztő programok megszervezése.
5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás: Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programnak kiemelt feladata és célja a társadalmi befogadás erősítése, a leszakadó kistérségek felzárkóztatásának támogatása. Mivel a kiskunhalasi járás besorolása nem tartozik a leszakadó kategóriába, így

ezen pályázatokban nem vehet részt, az itt élő lakosok csak e művelet keretében lehetnek végső kezdeményezettjei ilyen projekteknek.

6. A felhívás célcsoportja, jogosultak kedvezményezettjei köre: nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok. A célcsoport: akcióterületen élő hátrányos helyzetűek.
7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A HACS területén székhellyel rendelkező ügyfél pályázhat. A projektnek a HACS működési területén kell megvalósulnia. Előny, ha a pályázó már megvalósított hátrányos helyzetű célcsoportot segítő programot. Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók. Többféle hátrányos helyzetű célcsoport bevonását tervezik. A pályázó több támogatható tevékenységre, eseményre pályázik. A projekt több szervezet együttműködésében valósul meg.
8. Tervezett forrás: 13-M Ft
9. Forrás ütemezése: 2018.01.
10. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2018.04.-2019.12.
11. Indikátorok: Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma és a kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma.

VI. művelet

1. Művelet megnevezése: **Térségi, nemzetközi hatású, több szervezetet érintő fejlesztések**
2. Indoklás, alátámasztás: A partnerség, a nemzetközi kapcsolatépítés a HACS kiemelt stratégiai területe. Kiskunhalas, az itt élő civil szervezetek több országban alakítottak ki, s tartanak fenn partnerkapcsolatokat, amelynek köszönhetően a civil szervezetek is egyre inkább igénylik a nemzetközi szakmai munkát, hiszen ezáltal össze tudják hasonlítani szakmai működésüket más országban működő szervezetekkel, amely fejlődésüket biztosítja. A művelet ezért ösztönözi a városi civil szervezeteket nemzetközi kapcsolatok kialakítására, fenntartására, fejlesztésére, az egymástól való tanulás, benchmarking események megszervezésére. A határon átnyúló, s a nemzetközi közös együttműködések, közös gondolkodások, tudásátadás, problémamegoldás mind hozzájárulnak a város fenntartható és versenyképes társadalmi-gazdasági-turisztikai fejlődéséhez. Kihhasználva a szervezetek eddigi nemzetközi kapcsolatait, tovább szeretnék erősíteni a város és a különböző szervezetek közötti nemzetközi együttműködési hálózatot.
3. Specifikus cél: 3. specifikus cél. Együttműködések erősítése olyan nemzetközi szintű, több országot, több szervezetet érintő fejlesztésekkel, melyek előmozdítják a város fenntartható és versenyképes társadalmi-gazdasági fejlődését.
4. A támogatható tevékenység meghatározása: Olyan tevékenységek, projektek támogathatók, amelyek több országot, több szervezetet érintenek. Az együttműködés során támogatható az egy szférába tartozó szervezetek közötti együttműködés, illetve a szférák közötti együttműködés is. Együttműködésnek tekinthetők azok a projektek, ahol minden partner részesül a projekt eredményeiből. Az intézkedés fő elvárása a nemzetközi hatás érvényesülése. Eszközbeszerzésre e művelet tekintetében max. a pályázott összeg 10 %-áig van lehetőség, melynek igazolhatóan a projekthez kapcsolódó eszközbeszerzésnek kell lennie.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás: A nemzetközi kapcsolatok, együttműködések támogatása IPA és egyéb nemzetközi forrásokból lehetséges.
6. A felhívás célcsoportja, jogosultak köre: nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok, nonprofit gazdasági társaságok.
7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A HACS területén állandó székhellyel rendelkező ügyfél pályázhat. A projektnek a HACS működési területén kell megvalósulnia. Együttműködésben megvalósuló projektnek minősül az együttműködés, amelyben legalább egy kiskunhalasi székhellyel rendelkező, s legalább egy más országban székhellyel rendelkező szervezet vesz részt. Kizárólag költséghatékony pályázatok támogathatók. A projekt innovatív tevékenység megvalósítására irányul, és nemzetközi, hosszú távú hatást fejt ki. A pályázathoz részletes szakmai programtervet kell csatolni, melyben bemutatásra kerülnek az innovatív elemek és a hosszú távú hatás is.
8. Tervezett forrás: 5,333 M Ft
9. Forrás ütemezése: 2018.01.
10. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2018.04.-2019.12.
11. Indikátorok: Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma és a kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma.

A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek

Sorszám	Megnevezés (legfeljebb 1-2 szó) / Kulcsprojekt (K) – amennyiben releváns	Indoklás, alátámasztás (legfeljebb 4-5 mondat)	Specifikus cél (legfeljebb 1-2 szó)	Támogatható tevékenységek (legfeljebb 4-5 mondat)	Kiegészítő jelleg, lehatárolás (legfeljebb 4-5 mondat)	Célcsoport (legfeljebb 1-2 szó)	Forrás (ezer Ft)	Támogató alap (ERFA/ ESZA)	Tervezett időintervallum (év, hónap)
1.	Közösségi tér kialakítása (K)	Kiskunhalas városában sok civil szervezet működik. Kérdőíves megkérdezés készítettünk a felmérés eredményeképpen látszik, hogy a legtöbb szervezet nem rendelkezik saját, szakmai működésre alkalmas helyszínnel.	Civil központ, közösségi tér kialakítása	Közösségi kulturális tér kialakítása, városi kulturális tér infrastrukturális felújítása, bővítése hozzá kapcsolódó eszközbeszerzés.	Nincs lehetőség közösségi ház építésére/felújítására építési beruházás megvalósítására más pályázati keretből. Kulcsprojekt, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság, a település lakossága, civil szervezetek.	Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság, a település lakossága, civil szervezetek.	140 000	ERFA	2018.04- 2019.12.
2.	Nonprofit szervezetek céljai elérését szolgáló fejlesztések, városi lokális terek fejlesztése	A műveletnek köszönhetően élhetőbbé válnak a városi terek, javulnak a demográfiai mutatók. A lakosság, a helyi közösség részéről különböző formákban több alkalommal merült fel az infrastruktúra fejlesztése.	A helyi lakosság életminőségének javítása, a város kisléptékű, kulturális, közösségi területeinek, infrastruktúrájának felújítása, fejlesztése	Település környezeti állapotának megtartásához szükséges eszközök beszerzése. Közösségi parkok, szabadidőparkok kialakítása/felújítása. Zöldfelület rendezés, parkosítás, látvány és használati térelemek beszerzése, telepítése. Non-profit szervezetek eszközbeszerzése.	A Nemzeti Együttműködési Alap kollégiumai működési pályázataiban a civil szervezetek működési költségeit támogatja.	Nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok, önkormányzat, önkormányzati intézmények, akcióterületi lakosság, civil	76 666,667	ERFA	2018.04.- 2019.12

	<p>A HACS területén számos rendezvény kerül megrendezésre és a civil szervezetek összetétele igen sokszínű, ezért a kultúra, a népszokások, a hagyományok, a tárgyi emlékek száma is igen jelentős. A kulturális rendezvények szervezőinek támogatása ezért elengedhetetlen.</p>	<p>Kulturális és hagyományteremtő rendezvények támogatására, valamint a népszokások, népi mesteriségek, hagyományok bemutatására, a helyi értékekre alapozó rendezvények, rendezvénysorozatok, fesztiválok megvalósítása. Első alkalommal, megrendezésre kerülő rendezvény is támogatható.</p>	<p>A Nemzeti Kulturális Alap programjain keretében a civil szervezetek kulturális, hagyományteremtő programjai támogathatók, ezen művelési területen belül az NKA által nem támogatott programok kerülnék támogatásra.</p>	<p>Nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok, nonprofit gazdasági társaságok. A projekt az akcióterület teljes lakosságát célozza, mint résztvevő.</p>	<p>75 000</p>	<p>ESZA</p>	<p>2018.04.- 2019.12.</p>
<p>3.</p>	<p>Kulturális értékmegőrző, hagyományteremtő rendezvények, programok</p>	<p>Kulturális és hagyományteremtő rendezvények támogatására, valamint a népszokások, népi mesteriségek, hagyományok bemutatására, a helyi értékekre alapozó rendezvények, rendezvénysorozatok, fesztiválok megvalósítása. Első alkalommal, megrendezésre kerülő rendezvény is támogatható.</p>	<p>A Nemzeti Kulturális Alap programjain keretében a civil szervezetek kulturális, hagyományteremtő programjai támogathatók, ezen művelési területen belül az NKA által nem támogatott programok kerülnék támogatásra.</p>	<p>Nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok, nonprofit gazdasági társaságok. A projekt az akcióterület teljes lakosságát célozza, mint résztvevő.</p>	<p>75 000</p>	<p>ESZA</p>	<p>2018.04.- 2019.12.</p>
<p>4.</p>	<p>Közösségi programok, táborok, szolgáltatások támogatása</p>	<p>Családokat, aktív életmódot fókuszba állító – nem kulturális – programok, események, szolgáltatások szakmai programjainak kidolgozása, közösségi akciók megszervezéséhez, lebonyolításához kapcsolódó tevékenységek.</p>	<p>A Nemzeti Együttműködési Alapból szakmai pályázat keretében támogatott rendezvény, program megvalósítása ezen intézkedés keretében nem támogatható.</p>	<p>Nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok, nonprofit gazdasági társaságok. A programok célcsoportja, az akcióterületen élő lakosság.</p>	<p>40 000</p>	<p>ESZA</p>	<p>2018.04.- 2019.12.</p>
<p>5.</p>	<p>Hátrányos helyzetű rétegek, lakosok felzárkózását, szolgáltatások elérését segítő közösségek tevékenységei</p>	<p>A hátrányos helyzetű társadalmi rétegek számára létrehozott szolgáltatások. Közösségi programok megvalósítása, közösségi szakmai szolgáltatások kialakítása, fejlesztése.</p>	<p>Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programnak kiemelt feladata és célja a társadalmi befogadás erősítése, a leszakadó</p>	<p>nonprofit szervezetek, egyesületek, alapítványok, közalapítványok, akcióterületen élő hátrányos</p>	<p>13 000</p>	<p>ESZA</p>	<p>2018.04.- 2019.12.</p>

6.2 Együttműködések

Specifikus cél

Együttműködések erősítése olyan nemzetközi szintű, több országot, több szervezetet érintő fejlesztésekkel, melyek előmozdítják a város fenntartható és versenyképes társadalmi-gazdasági fejlődését.

Indoklás

A partnerség, a nemzetközi kapcsolatépítés a HACS kiemelt stratégiai területe. A művelet célja ösztönözni a városi civil szervezeteket nemzetközi kapcsolatok kialakítására, fenntartására, fejlesztésére, az egymástól való tanulás, benchmarking események megszervezésére.

A határon átnyúló, és a nemzetközi közös együttműködések, közös gondolkodások, tudásátadás, problémamegoldás, mind hozzájárulnak a város fenntartható és versenyképes társadalmi-gazdasági-turisztikai fejlődéséhez, a város dinamizálásához. Kihasnálva a civil szervezetek eddigi nemzetközi kapcsolatait, tovább szeretnénk erősíteni a város és a civil szervezetek közötti nemzetközi együttműködési hálózatot. Kapcsolódva a Felső-Bácska Vidékfejlesztési Egyesület LEADER HACS térségek közötti együttműködésekhez is, valamint a többi CLLD HACS-hoz, a stratégia megvalósításához kapcsolódó tudás átadás vonatkozásában.

Együttműködés tervezett tématerületei

Közösségépítés, jó gyakorlat átvétele. Együttműködésben megvalósításra kerülő projektek.

Tervezett forrás

5,333 M Ft, mely a Stratégia VI. műveleti területére allokált forrásból finanszírozható.

6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A HACS összetétele

A HACS 11 tagja konzorciumot alkot, ami 2016.május 30-án alakult meg, az alábbi tagsággal, a regisztrációs felhívásban rögzített feltételekkel.

- Kiskunhalas Város Önkormányzata
- Halasi Média és Kultúra Nonprofit Szolgáltató Kft
- Halasthermál Fürdő és Idegenforgalmi Kft.
- JT Credit Pénzügyi Szolgáltató Kft.
- Regreen Field Kft.
- Szelektív-Com Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- Zöldsport Klub Kiskunhalas
- Kiskunhalasi Városi Fúvószenekar Egyesület
- Civilek a Jövőért Alapítvány
- Kiskunhalasi Szilády Református Futball Club
- Százszorszépföld Egyesület

A városi belterülete, mint akcióterület teljes mértékben lefedésre került, és az igények teljes körűen biztosítottak az konzorciumi tagok által. A tagság biztosítja, hogy a fejlesztési igények megfelelően megjelennek a stratégiában. A társadalmi támogatottság és jelenlét a stratégiaalkotásban kiemelten jelentkezett. A HACS konzorciumi tagsága nyílt, a csatlakozási lehetőség mindenki számára adott. A tagság bővítése kapcsán a CLLD pályázati felhívásban rögzített feltételek mentén van lehetőség.

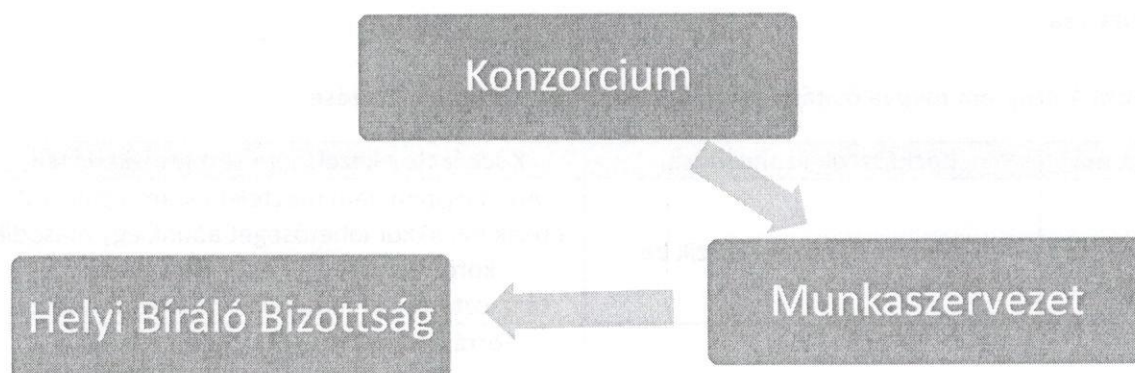
HACS szervezeti felépítése

Munkaszervezet: A munkaszervezet a végrehajtási feladatokat látja el, a Konzorcium által meghozott keretdöntések (éves munkaterv és költségvetés, HFS) alapján, az elnökség operatív irányítása mellett. Munkacsoportok felállítására jellemzően a tervezési időszakban kerül sor (pl. Tervezést Koordináló Csoport, tematikus munkacsoportok), illetve ha eseti feladatok megkívánják.

Helyi Bíráló Bizottság (a továbbiakban: HBB) létrehozása a projekt kiválasztási feladatok elvégzésére. HBB: 11 tagú konzorcium kiegészülve póttaggal.

Konzorcium: Döntéshozó és feladat kijelölő szervezet. A munkaszervezet irányítását végzi. Dönt a HACS-t érintő kérdésekben.

2. ábra Konzorcium, munkaszervezet, HBB viszonya

Szervezeti egységek

A HACS konzorciumként működik.

A HACS döntéshozó testülete a 11 tagú konzorcium.

A HACS döntéshozó testülete egyben a Helyi Bíráló Bizottság.

A munkaszervezet 1 fő vezetővel és 2 fő menedzserrel került tervezésre.

A HACS feladatai

A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.

A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.

A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget

A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását - megfelelő időtartam biztosításával. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.

Támogatási kérelmek befogadása és értékelése. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.

Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a Kifizető Ügynökséghez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.

A közösségvezérelt HKFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek - független szereplő általi – végrehajtása. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.

A program megvalósítása kapcsán felmerülő kockázatok elemzése és a kockázatkezelési intézkedések bemutatása:

20. ábra A program megvalósítása során felmerülő kockázatok elemzése

Sorszám	Kockázatok azonosítása	Kockázatok kezelésére tett intézkedések
1.	Túl kevés pályázat érkezik be	Amennyiben nem megfelelő számú pályázat érezik be, akkor lehetőséget adunk egy második körös pályázati kiírásra és növeljük a tájékoztatási, kommunikációs tevékenységet.
2.	Túl sok pályázat érkezik be	Forrásátcsoportosítás lehetősége adott, amennyiben az egyes pályázati kiírásokra az előzetesen tervezetthez képest jelentős eltérés mutatkozik.
3.	Finanszírozási problémák a pályázóknál	A pályázó civil szervezetek megfelelően fel lesznek készítve és informálva lesznek a közelgő pályázati lehetőségekről, az egyéb programon kívüli finanszírozási lehetőségekről
4.	Pályázat megvalósítása nem teljes körű, szakmai problémák lépnek fel a megvalósítás során	A munkaszervezet és a konzorciumot alkotó szervezetek segítő tanácsadása mellett ez a kockázat minimalizálható.
5.	Támogatás pénzügyi elszámolása nem megfelelő	A HACS munkaszervezete segítséget nyújt a pályázati elszámolások elkészítésében
6.	Munkaszervezet működési költségeinek előfinanszírozása	A munkaszervezeti feladatokat ellátó Százszorszépföld Egyesület önmagában, de szükség esetén a konzorciumot vezető Önkormányzat segítségével biztosítani tudja a hatékony és a stabil működést.

Forrás: saját szerkesztés.

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepe és felelősségi köre

A HACS feladatai:

- A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.
- A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget
- A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását - megfelelő időtartam biztosításával. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- Támogatási kérelmek befogadása és értékelése. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a Kifizető Ügynökséghez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- A közösségvezérelt HKFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek - független szereplő általi – végrehajtása. Ellátja a munkaszervezet, közvetlen felelőse a munkaszervezet vezető.
- A pályázatok sikeres megvalósítása érdekében folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás és tanácsadás a helyi szereplők részére.

Döntéshozatali a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok

Helyi Bíráló Bizottság konzorcium tagjaiból, szükség esetén póttagokból áll. (a pályázatok szempontjából releváns tudással, tapasztalattal bíró tagok).

A döntés előkészítést a munkaszervezet végzi, a 4 szem elv érvényesítésével. Tekintettel arra, hogy a munkaszervezet vállalkozási tevékenységben nem vesz részt (pl. pályázatírás) az összeférhetetlenség/érintettség minden tekintetben elkerülhető.

A döntéshozó testület határozatképességéhez a tagok 50% + 1 fő jelenléte szükséges.

A pályázatadás folyamata: a meghirdetéstől az eredményhirdetésig, majd a megvalósításon át a fenntartási időszak végéig folyamatos információközlés az érdeklődők/ügyfelek/projektgazdák felé, a korábbi gyakorlatnak megfelelően (ügyfélszolgálat, saját weboldal, helyi tv-k, újságok, szükség esetén fizetett hirdetések, fórumok, hírlevél, direkt levelek stb.).

A kiválasztási eljárás folyamata: alapvetően a központi szabályokhoz igazodva, folyamatos (legalább 24 hónapos) pályázat benyújtás mellett négyhavonta (március, július, november) szakaszos elbírálással, tartalmi értékelési szempontok alapján, rangsorállítással és minimum ponthatár megállapítással, standard kiválasztási eljárásban. A döntés előkészítést a munkaszervezet végzi, a döntést az elnökség/HBB hozza meg. A főbb kiválasztási kritériumokat a stratégia tartalmazza.

A kiválasztás eredményeinek kommunikálása az ügyfelek felé az előírt határidőben és módon, az ügyfelek hivatalos kiértékelését követően a saját weboldalon és hírlevélben, valamint a helyi médiumokhoz eljuttatott közlemények útján, illetve a projektek megvalósítását követően beszámoló a saját weboldalon és hírlevélben.

A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében

A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás, rendelkezésre áll, illetve rendelkezésre fog állni a Százsorszépöld Egyesületnél, aki munkaszervezeti feladatokat fogja ellátni. A stratégia készítését a tervezői csoporton kívül a térség fejlesztési szempontjából meghatározó szakemberek segítik. A konzorcium tagjai megfelelően reprezentálja a helyi társadalom sokféleségét.

A HACS rendelkezik (konzorciumi tagokon keresztül) a helyi lakosság, a különböző lakossági csoportok és szereplők aktivizálására és a fejlesztési tevékenységekbe történő bevonására alkalmas animációs és kommunikációs tapasztalatokkal és a megvalósításra irányuló tervekkel, elképzelésekkel.

Az Akciócsoport munkaszervezeténél jelenleg főfoglalkozásban 1 fő dolgozik teljes munkaidőben. Két új munkatárs felvételét tervezzük, akik közül 1 fő pénzügyi tapasztalatokkal, illetve 1 fő projektfejlesztő és menedzment gyakorlati tapasztalatokkal rendelkezik. A munkaszervezet vezető rendelkezik majd kommunikációs és animációs tapasztalatokkal a helyi szereplők aktivizálására és fejlesztési tevékenységekbe történő bevonásra. A munkatársak a HKFS megvalósítása során felmerült feladatokat a munkaszervezet vezető irányításának megfelelően végzik majd.

A működés fizikai feltételeinek bemutatása.

Az Akciócsoport munkaszervezeti irodája a Százsorszépöld Egyesület, Kiskunhalas, Kossuth u. 27. sz. alatti irodájában van. Az irodában szélessávú internet, kommunikációs eszközök rendelkezésre állnak, illetve rendelkezésre fognak állni a megvalósítás idejére. Megállapítható, hogy a HACS iroda részben már jelenleg is rendelkezik a megfelelő munkavégzéshez szükséges eszközökkel, berendezési tárgyakkal, azonban ezt még fejleszteni szükséges.

A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása.

A Helyi Akciócsoport a stabil működést tűzte ki célul. A TOP CLLD program működési keretéből 2-3 fő munkáját tudjuk finanszírozni.

Animációs költséget, 2018. évre az előkészítés vonatkozásában, illetve a pályázatok várható megjelenésének éveire, 2018, 2019. évekre terveztünk. Az animációs költségekből fórumokat, rendezvényeket, térségi programokat kívánunk finanszírozni.

6.4 Kommunikációs terv

A célcsoport(ok) meghatározása

A célcsoport a HACS teljes lakossága, Kiskunhalas belterületi lakosságának egy része. Ezen belül részben külön keret áll rendelkezésre a civil szervezetek, az önkormányzati kezelésű intézmények és szervezetek részére, mint célcsoport. A tervezés folyamán az egyes szférák sajátos igényeinek megfelelően történtek a tájékoztatások, igényfelmérések, civil és lakossági fórumok.

A kommunikációs eszközök

Személyes, telefon, e-mail, honlapok, marketing megjelenés, projekt adatlapok, fórumok, rendszeres irodai ügyfélfogadás.

A munkaszervezeti iroda nyitvatartási idejében személyes, telefonos, e-mailes folyamatos elérhetőségre van lehetőség. Az egyesület (www.szazszorszepfold.hu) honlapján kívül a konzorciumvezető önkormányzat honlapján, a járási központok honlapjain is a mindenkori aktuális hírek megjelenítésre kerülnek. Az elektronikus megjelenésen kívül a nyomtatott sajtóban és bizonyos esetekben a helyi televízióban is közzétételre kerülnek a fontosabb események.

A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés

A pályázati információk a www.palyazat.gov.hu címen is megtalálhatóak lesznek. Személyes tájékoztatásra is lehetőség van a szervezet irodájában, de telefonon és elektronikusan is rendelkezésre állnak, továbbá ezeken a csatornákon van visszacsatolási lehetőség is.

A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása;

Az Éld Bele Halas akciócsoportnak egy munkaszervezeti pozícióban levő és 2 munkatársi pozícióban levő alkalmazottja van. A munkaszervezeti felépítésnek megfelelően alakulnak a kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök.

A HKFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve

A későbbiekben megjelenő pályázati felhívások, esetleges felülvizsgálati folyamat esetén az előírt aktuális feladatoknak megfelelően fog történni a kommunikációs tevékenység. A pályázati időszakok előtt a célcsoportok részére tájékoztató fórumok kerülnek megrendezésre.

A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve

Mivel a HACS a helyi médiumok és szereplők útján jelentős mennyiségű információt kedvezményesen tud a célcsoportokhoz eljuttatni, illetve több felületen kedvezményesen tud megjelenni, a kommunikációs tevékenység évente viszonylag alacsony keretből finanszírozható, így erre a tevékenységre nincs elkülönítve forrás. 2018-ig – elsősorban a pályázati lehetőségekre történő hatékony figyelemfelhívás érdekében – nagyobb, 2018-2019-ban az eredménykommunikáció középpontba kerülésével kisebb arányú felhasználással.

A finanszírozása a HACS működési forrásának keretéből lesz biztosítva.

6.5 Monitoring és értékelési terv

A monitoring szervezet és feladatai

A monitoringgal kapcsolatos feladatokat a HACS esetében a munkaszervezet látja el a munkaszervezet vezető irányításával.

Feladata

A monitoring és értékelési eljárás kidolgozása, a szükséges indikátorrendszer létrehozása, az adatgyűjtési módszer kialakítása és az adatgyűjtés lebonyolítása, a rendszeres és eseti jelentések összeállítása, és a monitoring eljárásban részt vevő további szereplők, szervezetek tájékoztatása és tevékenységük koordinálása.

Rendszeres időközönként megvizsgálja a program előrehaladását, célkitűzéseinek teljesülését.

Elemzi a végrehajtás eredményeit, különös tekintettel a különböző intézkedések vonatkozásában kitűzött célok teljesítésére.

Értékeli a program keretében hozott pénzügyi támogatási döntéseket.

Megtárgyalja és jóváhagyja az elkészült monitoring és értékelési jelentéseket.

Előterjesztéseket készít a közgyűlés számára a HKFS lebonyolításában szükséges esetleges korrekciókra vonatkozóan.

Begyűjtés módja és ideje:

Pályázati adatlapok a pályázat benyújtásakor (ex-ante)

A rendezvények, táborok esetén kötelező beszámoló, a megvalósult projektet követő 30 napon belül. (ex-post)

Éves jelentés, formanyomtatvány évente június 30. (mid-term)

Személyes megkeresés folyamatos.

Zárójelentés a működtetési időszakot követő év június 30. (ex-post)

Monitoring adatok feldolgozása

A célértékek és a begyűjtött adatok összehasonlítása, elemzése évente történik az éves jelentést követő időszakban. Ezen információk alapján a HACS levonja a következtetéseket és megtörténik a visszacsatolás, a HFS és az intézkedések esetleges módosítása.

A HACS értékelése

Az éves jelentés feldolgozását követően a célértékek és az elért eredmények összehasonlítása után a HACS elemzi a forrás-felhasználást, a saját szervezeti és szakmai fejlődését, fenntarthatóságát és a környezet elégedettségét. Ezek alapján hozza meg a szükséges változtatásokat.

Monitoring kommunikáció

Az indikátor és egyéb előrehaladást mérő mutatók eredményének kommunikálása és propagálása a HKFS 6.4 Kommunikációs terv fejezetében leírt csatornákon történik az éves beszámolók feldolgozását követően.

6.6. Horizontális célok

6.6.1 Esélyegyenlőség

Esélyegyenlőség

A stratégia intézkedései révén hozzájárul az akcióterületen élők életminőségének javításához, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásához.

A HACS a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia kidolgozása és végrehajtása során egyaránt figyelembe vette/veszi az esélyegyenlőségi szempontokat.

Egyrészt az akcióterületen élők, tevékenyekedők egyenlő esélyekkel vehetnek részt a tervezési folyamatban, ezt a nyilvánosságot és nyitottságot biztosító eszközök alkalmazása garantálja. Többfajta kommunikációs eszköz alkalmazásával (internet, helyi rádió, szórólap stb.) a tervezési területen élők széles köréhez juttathatók el a vonatkozó információk, illetve széles kör vonható be a közös gondolkodásba.

Másrészt a stratégia megvalósítása során a kapcsolódó tájékoztató, tanácsadó tevékenység bárki számára azonos feltételek szerint (pl. térítésmentesen stb.) elérhető, a pályázatok kezelése, kiválasztása és ellenőrzése során azonos feltételrendszer érvényesül. E két esetben maximálisan alkalmazott alapelv az egyenlő bánásmód elve.

6.6.2 Fenntarthatóság

Fenntarthatóság

A stratégia és a program megvalósítása során kizárólag olyan projektek valósulhatnak meg, melyek figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóságot.

A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia tervezése és majdani megvalósítása során kiemelt szerepe lesz a környezeti fenntarthatóságnak, a hagyományos érték-rendnek, a helyi értékeknek. Költséghatékony projektek kerülnek támogatásra.

6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása

A projekt megkezdése után a megvalósítási szakaszban különösen nagy hangsúlyt szeretnénk fektetni arra a Leader HACS és a CLLD HACS közötti benchmarking tevékenységre, amely mindkét fél számára újszerű, innovatív megoldások, fejlesztési elképzelések lehetőségeit hordozza magában. Közösség- és társadalomfejlesztési szempontból érdekes kérdéseket vethet fel és adhat választ az, hogy a CLLD HACS által megvalósított városi helyi közösségfejlesztési megoldások milyen más, újszerű elemeket, metodikákat lesznek képesek alkalmazni a Leader HACS-ok által megvalósított vidékfejlesztés – amely a vidéki, többnyire kisebb népességszámú települések közösségeit célozza – területeihez és alkalmazott módszeréhez képest. Lehetővé válik az egymás mellett működő két akciócsoport, ezáltal a különböző helyi közösségek – vidéki és városi – összehasonlíthatósága, fenntartási hosszú távú stratégiai szempontú megközelítése.

A HKFS tervezett műveleteiben jelentős szerepet kapnak a civil szervezetek fejlesztései. A tervezés során jelentős igényként merült fel azon szervezetek fejlesztése melyek térségi, akár régiós jelentőségű programokat valósítanak meg. Ez, mint innovatív elem jelenik meg, mint másodlagos turisztikai potenciál növelése. Az idelátogató vendégek bekapcsolódhatnak a helyi népszokások, tradicionális, kulturális értékek szélesebb körű megismerésébe. Ezáltal ezen programok vállalkozói szintű fenntartása is megvalósulhat. Ez az ágazati összekapcsolódás hosszú távú együttműködéseket eredményezhet. Multiplikatív hatás érvényesül.

Társadalmi innovációként jelenik meg a közösségi befogadás előmozdítása, a hátrányos helyzetűek csoportjának életminőségének javítása, felzárkóztatás céljára irányuló intézkedés. Az ebben megfogalmazott fejlesztés hatására egy iránymutatás történik a projektbe bekapcsolódók részére, ahol új készségek kerülnek bemutatásra, melyek hozzájárulnak a rendszeres munkavégzés, tervezés, együttműködési képességek fejlesztéséhez. Ezen túlmenően példát mutathatnak a közösség többi tagja számára is.

Innovatív megoldásként tekinthetünk azon civil kezdeményezésekre, amelyek elsősorban a hátrányos helyzetű lakosságot célozzák meg. Ilyen képzés, program lehet a digitális írástudatlanság megszüntetése, ami magabiztosabbá és munkaerő piacon értékesebbé teheti a helyi lakost ezzel is fenntartható megoldást kínál egy problémára. Prevenciós képzés és program lehet az irodai munkavégzés hátrányos hatásaira figyelmeztető képzés, amihez kapcsolható speciális mozgásterápia prevenciós és rehabilitációs céllal is.

7. Indikatív pénzügyi terv

A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	A műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1	Közösségi tér kialakítása (K)	0	0	140	0	0	140	40
2	Nonprofit szervezetek céljainak elérését szolgáló fejlesztések, városi lokális terek fejlesztése	0	0	20	56,666667	0	76,666667	21,9
3	Kulturális értékmegőrző, hagyományteremtő rendezvények, programok	0	0	35	40	0	75	21,4
4	Közösségi programok, táborok, szolgáltatások támogatása	0	0	15	25	0	40	11,43
5	Hátrányos helyzetű rétegek, lakosok felzárkózását, szolgáltatások elérését segítő közösségek tevékenységei	0	0	8	5	0	13	3,7
6	Térségi, nemzetközi hatású, több szervezetet érintő fejlesztések	0	0	5,333333	0	0	5,333333	1,52
	Összesen	0	0	223,333333	126,666667	0	35	100

Ssz.	A műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
6	Nem releváns							
	Összesen							

Ssz.	A műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
	Egyéb forrás							
	Fejlesztési források összesen	0	0	223,333	126,666	0	350	

A HACCS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen
Működési költségek	0	x	x	x	0	0	0	x
Animációs költségek	0	x	x	x	0	0	0	x
Összesen	0	x	x	x	0	0	0	50

A működési és a fejlesztési támogatások ütemezése 2017.09.01- 2019.12.31. közötti időszakra szól, mely biztosítja a munkaszervezet szakmai munkáját. A kapcsolódó animációs költségek a projektek megvalósítási ütemezését leköveti, hozzájárul a HACCS tevékenységének bemutatásához. A költségvetés 40 hónapos időintervallumra készült. A KKFS keretében tervezett ESZA források összege: 133.333.333 Ft, ami a teljes munkaszervezeti költségeket is figyelembe vevő 400.000.000 Ft-os költségvetésnek az 1/3-a. A munkaszervezet tervezett költsége 50.000.000 Ft, ami a 12,5%- a teljes költségvetésnek. A teljes ERFA keret a munkaszervezet működési költségeit is figyelembe véve 266.666.667 Ft, ami pontosan az 2/3-a a teljes tervezett költségvetésnek.

A HKFS teljes költségvetése

Megegyezik a 7. pontban lévő táblázattal.

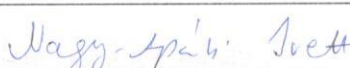

Nyilatkozat a HKFS elfogadásáról

Az Éld Bele Halas helyi közösség alapító tagjaiként egyhangúan nyilatkozunk arról, hogy az Éld Bele Halas Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia című dokumentum tartalmát megismertük, az abban foglaltakat elfogadjuk, és ezennel felhatalmazzuk, az Éld Bele Halas Helyi Közösség munkaszervezetének vezetőjét, Brassó Imre Albertet hogy a TOP-7.1.1.-16-2016-00035 azonosítószámú pályázatban foglaltakat megvalósítsa, a szükséges nyilatkozatokat megtegye és dokumentumokat aláírja.

Kelt: Kiskunhalas, 2017. szeptember.29. nap

Szervezet neve:	Kiskunhalas Város Önkormányzata
Képviselő neve:	Fülöp Róbert
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Halasi Média és Kultúra Nonprofit Szolgáltató Kft
Képviselő neve:	Nagy-Apáti Ivett
Képviselő aláírása:	 Halasi Média és Kultúra Nonprofit Kft. 6400 Kiskunhalas, Bethlen G. tér 7/D. Adószám: 18350692-2-03 Cg.sz.: 03-09-115853

Szervezet neve:	Halasthermál Fürdő és Idegenforgalmi Kft
Képviselő neve:	Hugyecz Sándor
Képviselő aláírása:	 HALASTHERMÁL KFT. 6400 Kiskunhalas, Nagy Szeder I. u. 1 MKB: 10300002-10635370-49020019 Adószám: 13228976-2-03 Cg. 03-09-111411

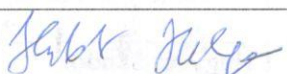
Szervezet neve:	JT Credit Pénzügyi Szolgáltató Kft
Képviselő neve:	Juhász Tímea
Képviselő aláírása:	 JT CREDIT Pénzügyi Szolgáltató Kft. 6400 Kiskunhalas, Kossuth u. 27. fsz. 1. OTP: 11732064-20054881 Adószám: 13107341-2-03 Cg.: 03-09-110907

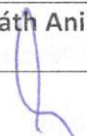
Szervezet neve:	Regreen Field Kft
Képviselő neve:	Kószó Róbert
Képviselő aláírása:	 Regreenfield Kft. 6400 Kiskunhalas, 6433/23 hrsz. Adószám: 23440500-2-03 Cg.: 03-09-122769 MKB: 10300002-10542559-49020011

Szervezet neve:	Szelektív-Com Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. SZELEKTÍV-COM KFT. 6400 Kiskunhalas, Tó u. 15.
Képviselő neve:	Szűcs Csaba Adószám: 23460618-2-03 Közösségi adószám: HU23460618 Cégjegyzékszám: 03-09-122857
Képviselő aláírása:	Erste: 11600006-00000000-49962505

Szervezet neve:	Zöld Sport Klub Kiskunhalas
Képviselő neve:	Bereczki Anett
Képviselő aláírása:	

Szervezet neve:	Kiskunhalasi Városi Fúvószenekar Egyesület
Képviselő neve:	Molnár Ferenc
Képviselő aláírása:	 KISKUNHALASI VÁROSI FÚVÓSZENEKAR EGYESÜLET 6400 Kiskunhalas, Köztársaság u. 17. Adószám: 18365304-1-03 BB.: 10101047-02000400-01003008 Telefon: 06-77493-234

Szervezet neve:	Civilek a Jövőért Alapítvány
Képviselő neve:	Huber Helga
Képviselő aláírása:	 CIVILEK A JÖVŐÉRT ALAPÍTVÁNY 6400 Kiskunhalas, Vasút u. 8/A. Sziasz.: 10101047-13879100-01003007 Adószám: 18365775-1-03

Szervezet neve:	Kiskunhalasi Szilády Református Futball Club
Képviselő neve:	Horváth Anikó
Képviselő aláírása:	 Kiskunhalasi Szilády Református Futball Club 6400 Kiskunhalas, Kossuth u. 14. Adószám: 18214019-1-03 Pk.: 60.027/2011/5

Szervezet neve:	Százsorszépöld Egyesület
Képviselő neve:	Brassó Imre
Képviselő aláírása:	 Százsorszépöld Egyesület 6400 Kiskunhalas, Kossuth u. 27. I. Adószám: 18735927-2-03 Nyilvántartási szám: 03-02-0003478